

Muzeum T. G. M. Rakovník, p.o

Výroční zpráva 2025

Obsah:

1. Úvod	str. 5
2. Charakteristika instituce	str. 6
3. Struktura organizace a personální obsazení	str. 7
4. Muzeum T. G. M. Rakovník a jeho pobočky	str. 9
4.1 Muzeum Rakovník	str. 9
4.2 Muzeum T. G. Masaryka v Lánech	str. 10
4.3 Muzeum Nové Strašecí	str. 11
4.4 Vlastivědné muzeum Jesenice	str. 12
4.5 Památník Joachima Barranda ve Skryjích	str. 13
4.6 Galerie Samson Cafeé	str. 14
4.7 Muzeum Alice G. Masarykové a ČČK	str. 15
4.8 Pamětní síň Jaroslava Fraňka v Nezabudicích	str. 17
5. Sbírkotvorná činnost	str. 18
5.1 Evidence sbírkových předmětů	str. 18
5.2 Nákup sbírek	str. 18
5.3 Inventarizace sbírek	str. 18
6. Vědecko-výzkumná, odborná a kulturní činnost jednotlivých oddělení muzea	str. 19
6.1 Archeologické oddělení	str. 19
6.1.1 Hlavní činnost – zajištění archeo. památkové péče	str. 19
6.1.2 Péče o archeologickou sbírku	str. 20
6.1.3 Vydavatelská, publikační a přednášková činnost	str. 21
6.1.4 Stálé archeologické expozice	str. 21
6.1.5 Výstavní činnost	str. 21
6.1.6 Doprovodné akce pro veřejnost	str. 21
6.1.7 Výukové programy pro školy	str. 21
6.2 Přírodovědné oddělení	str. 22
6.2.1 Sbírkotvorná činnost	str. 22

6.2.2 Přednášky a komentované prohlídky	str. 22
6.2.3 Projekty a akce	str. 22
6.2.4 Odběrové místo AVES	str. 23
6.2.5 Poradenství	str. 23
6.2.6 Památník Joachima Barranda	str. 23
6.3 Oddělení historie a společenských věd	str. 24
6.3.1 Sbírkotvorná činnost	str. 24
6.3.2 Inventarizace sbírek	str. 25
6.3.3 Výstavy	str. 25
6.3.4 Expozice	str. 25
6.3.5 Akce, přednášková činnost, prezentace muzea	str. 25
6.3.6 Péče o sbírkový fond, restaurování sbírkových předmětů	str. 26
6.3.7 Zápůjčky a spolupráce s ostatními muzei a organizacemi	str. 26
6.3.8 Ostatní	str. 27
6.3.9 Archív, fotoarchív, knihovna, badatelská činnost	str. 27
6.4 Propagace	str. 28
7. Činnost poboček	str. 29
7.1 Muzeum Rakovník	str. 29
7.1.2 Galerie Samson Cafée	str. 30
7.1.3 Kulturní akce v rámci Muzea Rakovník pořádané mimo uzavřený objekt	str. 30
7.2 Muzeum T. G. Masaryka v Lánech	str. 32
7.2.1 Návštěvnost	str. 32
7.2.2 Výstavy	str. 32
7.2.3 Kulturní akce	str. 35
7.2.4 Spolupráce se školami	str. 36
7.2.5 Sbírkotvorná činnost, výpůjčky, knižní fond	str. 37
7.3 Vlastivědné muzeum Jesenice	str. 38
7.3.1 Výstavy a akce	str. 38
7.3.2 Kulturní akce a přednášky	str. 39
7.3.3 Programy pro školy	str. 40
7.3.4 Návštěvnost	str. 41

7.3.5 Sbírkotvorná činnost	str. 41
7.4 Muzeum Nové Strašecí	str. 43
7.4.1 Výstavní a edukační činnost	str. 43
7.4.2 Kulturní akce, přednášková činnost a doprovodné akce	str. 53
7.4.3 Přednášková a spolková činnost	str. 60
7.4.4 Sbírkotvorná a badatelská činnost	str. 69
7.4.5 Doplnková činnost	str. 71
7.5 Muzeum Alice G. Masarykové a Českého červeného kříže	str. 73
7.5.1 Výstavní činnost	str. 73
7.5.2 Kulturní akce	str. 74
8. Spolupráce s jinými odbornými institucemi, spolky a médii	str. 75
9. Zahraniční spolupráce	str. 75
10. Zapojení do dotačních programů	str. 76
10.1 Dotace IROP výzva č. 76	str. 76
10.2 Dotace z národních zdrojů, finanční podpora měst a obcí, fundraising	str. 76
10.3 Investiční akce	str. 76
11. Zpráva o hospodaření za rok 2024	str. 76

1. Úvod:

Uplynulý rok byl pro naši instituci obdobím vysokého pracovního nasazení a adaptace na nové výzvy. I přes dočasné uzavření rakovnického objektu z důvodu rozsáhlé rekonstrukce žilo muzeum naplno prostřednictvím svých poboček a bohatých kulturních aktivit. Podařilo se nám uskutečnit stovky kulturních akcí a výstav, z nichž stojí za zmínku alespoň ty nejvýznamnější.

V Muzeu T. G. Masaryka v Lánech jsme prezentovali unikátní projekt *Herbert Masaryk: Umělec, sportovec a syn* a velký ohlas sklidila i výstava bronzových plastik světoznámé sochařky Ley Vivot. Muzeum Nové Strašecí uspořádalo atraktivní Muzejní noc v rámci Dne s Kelty a díky oblíbeným workshopům pro rodiny s dětmi se těší stále vyšší návštěvnosti. Vlastivědné muzeum Jesenice připravilo hravou expozici o historii deskových her s názvem *Kdo si hraje, nezlobí*. Za zmínku stojí také zajímavá spolupráce s Regionálním technologickým institutem ZČU a Západočeským muzeem v Plzni, díky níž vznikla 3D replika vzácné keramické konvice z Tleského pokladu. Silným emocionálním momentem bylo svěcení kapličky Jaroslava Fraňka u Rozvědčíka a úspěšně proběhl i tradiční pochod Memoriál 1620.

Vedle bohaté kulturní činnosti jsme se intenzivně věnovali péči o náš nemovitý majetek a modernizaci zázemí. Realizovali jsme několik klíčových oprav a díky dotaci Ministerstva kultury pokračovali v restaurování vzácných deskových obrazů. Významným krokem k udržitelnosti byl nákup nových elektromobilů, které nám umožňují šetrnější a efektivnější zajištění provozu mezi našimi vzdálenými pobočkami.

Významnou novinkou je naše transformace v online prostoru. Loňský rok jsme věnovali kompletnímu rebrandingu a tvorbě nových webových stránek.

Rok 2025 nám potvrdil, že síla našeho muzea tkví v rozmanitosti témat a v nezastupitelné roli, kterou hraje v kulturním životě celého regionu. I v období náročných stavebních úprav zůstáváme moderní, ekologicky smýšlející paměťovou institucí, která je otevřená lidem i novým podnětům.

2. Charakteristika instituce:

Muzeum T. G. M. Rakovník, p.o. je příspěvkovou organizací Středočeského kraje se sbírkovým fondem zaměřeným na region Rakovnicka a na osobnosti jako je T. G. Masaryk, Alice G. Masaryková, Joachim Barrande a Jaroslav Franěk.

Základní identifikační údaje:

Muzeum T. G. M. Rakovník, Vysoká 95, 269 01 Rakovník

IČO: 00360155

email: rakovnik@muzeumtgm.cz

internetové stránky: www.muzeumtgm.cz

Facebook: <https://www.facebook.com/muzeumtgmrakovnik/>

Pobočky a muzejní objekty:

Muzeum T. G. Masaryka v Lánech

Muzeum Nové Strašecí

Vlastivědné muzeum Jesenice

Památník Joachima Barranda ve Skryjích

Muzeum Alice G. Masarykové a ČČK

Galerie Samson Cafeé

Vysoká brána

Pamětní síň Jaroslava Fraňka

3. Struktura organizace a personální obsazení:

Ředitelka:

- Mgr. Magdalena Elznicová Mikesková, Dis.,

Hospodářsko-správní oddělení:

- Mgr. Kateřina Blažková, zástupce ředitelky pro výstavní sítě a objekty v Rakovníku
- Bc. Diana Vostrá, účetní
- Vlasta Pavlíčková, pokladní
- František Štiller, projekty

Oddělení historie a společenských věd:

- Mgr. Lenka Šmídová, vedoucí historického oddělení a etnograf
- Mgr. Barbora Honzíková, DiS., muzeolog
- Mgr. Barbora Bednářová Šafránková, muzeolog
- Nikola Štefánková, odborný pracovník
- Petra Pulawski, dokumentátor
- Iveta Dušková, dokumentátor
- MgA. Daniela Vokounová, fotograf, restaurátor, odborný pracovník,
- Mgr. Veronika Kuchárová, historička, archivářka – externí pracovník

Archeologické oddělení:

- Mgr. Kateřina Blažková, archeolog
- Mgr. Jana Bezáková, archeolog

Přírodovědné oddělení:

- Radek Remar, odborný pracovník
- Michaela Zoubková, ošetřovatelka, pěstitelka, průvodkyně

Propagace:

- Irena Smržová, propagační činnost pobočka Lány, správce emailového marketingu
- Vladimíra Kubičková, propagační činnost pobočka Rakovník, grafický design
- Petra Pulawski, grafický design
- Mgr. Barbora Honzíková, propagační činnost pobočka Nové Strašecí
- Nikola Štefánková, propagační činnost pobočka Jesenice

Výstavní oddělení:

- MgA. Daniela Vokounová, fotograf,
- Petra Pulawski, grafický design
- Vladimíra Kubičková, grafický design

Technické oddělení a průvodci

- Jiří Honzík, údržbář
- Petr Daňhel, údržbář
- Miroslav Varyš, průvodce, úklid
- Vladimíra Kubičková, průvodce, úklid
- Kateřina Bílá, průvodce, úklid
- Jaroslava Kolářová, průvodce, úklid
- Marcela Kubičková, průvodce, úklid, na rodičovské dovolené
- Soňa Vágnerová, průvodce, úklid
- Jaroslava Honzíková, průvodce, úklid
- Jana Toldeová, průvodce, úklid

Pracovníci na DPP:

Průvodcovskou činnost na objektech a pobočkách v letní sezóně, o víkendech a o svátcích zajišťovali pracovníci na částečné úvazky.

4. Muzeum T. G. M. Rakovník a jeho pobočky

4.1 Muzeum Rakovník

Muzeum v Rakovníku, původně městské, později okresní se od roku 2002 stalo součástí příspěvkové organizace Středočeského kraje s názvem Muzeum T. G. M. Rakovník. Rakovnické muzeum vzniklo v souvislosti s přípravami a sběry na Národopisnou výstavu československou konanou v Praze v roce 1895. Muzeum bylo slavnostně otevřeno v budově chlapecké školy 24. 7. 1898 u příležitosti 100. narozenin Františka Palackého. Po několika stěhování sbírek a expozic se v roce 1936 přestěhovalo do barokní budovy paláce plaských cisterciáků u Pražské brány, kde sídlí dodnes. V roce 1984 k němu bylo připojeno několik poboček: v Novém Strašecí, v Jesenici a ve Skryjích, v roce 1998 také Památník Jaroslava Fraňka v Nezabudicích a v roce 2003 k nim přibýlo Muzeum T. G. Masaryka v Lánech. V průběhu 20. století prošly jeho expozice několika proměnami poplatnými době. V současnosti prezentuje hned několik stálých expozic od gotického suterénu po barokní mansardu se zaměřením na regionální specifika: Geologie a hornictví, Voda v krajině a rybářství (s živými zástupci ryb v několika akváriích), RAKO 1883 – 2003, Příroda Rakovnicka (s živými zástupci hadí říše v několika teráriích), Vývoj Rakovnicka od pravěku do 19. století a Bitva u Rakovníka 1620. Na nádvoří jsou v lapidáriu vystaveny původní architektonické prvky z Vysoké brány a kamenná pec z archeologického výzkumu slovanské chaty a vstupuje se odtud do Pražské brány s expozicí věnovanou Sboru rakovnických ostrostřelců. Díky participativnímu rozpočtu Středočeského kraje v roce 2021 vznikla na parkánu muzea nová geologická expozice. Kromě toho budova nabízí dva výstavní prostory pro krátkodobé výstavy (velká síň v mansardě a Petrovcova výstavní síň v přízemí). V průběhu roku muzeum nabízí množství doprovodných programů pro školy, přednášek, koncertů a akcí pro veřejnost: cyklus letních koncertů Nokturna, Muzeum na dvoře, Muzejní noc, Festival duchovní hudby, Soutěž o nejchutnější a nekrásnější vánočku a Vysoká brána, při níž se bohatým celodenním programem s tradičním jarmarkem každoročně zahajuje turistická sezóna ve městě.

Muzeum T. G. M. Rakovník, Nám. Obětovaných 1, 269 01 Rakovník

tel: 313 512 768; 731 449 331, e-mail: cp1@muzeumtgm.cz

Od ledna 2025 je muzeum uzavřeno z důvodu rekonstrukce

4.2 Muzeum T. G. Masaryka v Lánech

Myšlenka vzniku muzea, které by se věnovalo osobnosti T. G. Masaryka, vznikla u lánských občanů již po smrti prvního československého prezidenta, bohužel konkrétnější podobu mohla tato myšlenka získat až po roce 1989. Právě díky iniciativě lánských občanů začala idea muzea postupně dostávat formu a tvar. Postupně vznikla nadace pro vybudování muzea, byl vytipován vhodný objekt a začalo se s přestavbou. Budovu muzea v roce 1998 převzalo jako svou významnou pobočku tehdy Okresní muzeum Rakovník. Muzeum se podařilo postupně dobudovat a dne 7. března 2003 bylo slavnostně otevřeno.

V současné době muzeum nabízí návštěvníkům expozice mapující jak osobnost T. G. Masaryka a jeho rodinu, tak i období, ve kterém žil. V prvním patře muzea jsou vystaveny především osobní předměty T. G. Masaryka i členů jeho rodiny. Návštěvníci mohou více nahlédnout do soukromí Masarykovy rodiny, poznat jaká byla jejich oblíbená jídla nebo záliby. Významná část expozice je věnována období první světové války, především československým legiím a vzniku Československé republiky. Zmapován je i pobyt T. G. Masaryka na zámku v Lánech včetně informací, jak probíhal Masarykův všední den. Druhé patro muzea prezentuje období let 1918 – 1938 známé jako období první republiky a novou část expozice nazvanou Prezident odešel, která interaktivním způsobem ukazuje období těsně po smrti prezidenta T. G. Masaryka a etapy, které následovali.

Muzeum pořádá také krátkodobé výstavy a kulturní akce. K nejvýznamnějším patří tradiční akce Den s T. G. M. a Masarykova vatra. Prostory muzea jsou bezbariérové, přizpůsobené rodinám s malými dětmi i cyklistům. Návštěvníci mohou využít muzejní kavárnu.

Muzeum T. G. Masaryka v Lánech, Zámecká 197, 27061 Lány

tel.: 313511209, mobil: 602254289, e-mail: lany@muzeumtgm.cz

Otevírací doba: po – zavřeno; květen – říjen úterý – neděle 9.00 – 17.00;

listopad – duben úterý – pátek: neděle 9.00 – 16.00; sobota, neděle, svátky 10.00 – 16.00

4.3 Muzeum Nové Strašecí

Muzeum Nové Strašecí leží ve východní části okresu Rakovník asi 40 km západně od Prahy. Instrukce muzea v Novém Strašecí je se svým rokem založení 1894 nejstarší podobnou institucí v regionu. Sbírký se zprvu nacházely na radnici a později v nové budově okresního domu. V roce 1942 se stěhovaly do budovy bývalé školy u kostela, kde byly zpřístupněny v roce 1943 a kde je sídlo muzea dodnes. Od roku 1984 je pobočkou Muzea T. G. M. Rakovník. Jeho hlavní zaměření je dáno sbírkovým fondem a dvěma stálými expozicemi: Expozice venkova a Keltové na Novostrašecku. Expozice Keltové na Novostrašecku vznikla v roce 2007 podle scénáře přední české archeoložky a specialistky na dobu laténskou PhDr. Natalie Venclové jako připomenutí evropsky významných keltských lokalit v okolí města. V první řadě prezentuje příběh nález slavné opukové hlavy Kelta u valového areálu u Mšeckých Žehrovic. Expozice zahrnuje repliky keltského obydlí, model valového areálu, hrncířské pece, železářské huti nebo dílny na výrobu švartnových šperků, což je specifikum této oblasti, která je běžně archeology nazývána jako industriální oblast keltské Evropy ve 3. století př. n. l.. Etnografická expozice venkova se snaží přiblížit moderním trendům současného muzejnictví a názornější formou s možností vlastního vyzkoušení konkrétního jevu blíže nastínit naši minulost. Za pomoci originálních sbírkových předmětů i replik se zde návštěvníci seznamují s běžnými činnostmi i s vybranými řemesly našich předků provozovanými především na venkově. Muzeum disponuje ještě jednou výstavní síní pro krátkodobé výstavy místních umělců a výstavy muzejního charakteru. Pravidelně muzeum nabízí doprovodné programy pro školy, pořádá přednášky, soutěže (O Velikonočního beránka), adventní koncerty a akce pro veřejnost, mezi nimiž si největší oblibu získal Den s Kelty, kterým si každoročně připomínáme výročí nález opukové hlavy Kelta. V prostorách muzea se nachází i knihovna s badatelnou pro prezenční výpůjčky. Knihovna má regionální i všeobecný charakter a obsahuje cca 7 300 knih a časopisů.

Muzeum Nové Strašecí, U Školy 123, 271 01 Nové Strašecí

Telefon 313 572 563, e-mail: nstraseci@muzeumtgm.cz

Otevírací doba: Po: zavřeno. Út až pá: 8.00 – 15,30; So: 9.00 – 13.00, Neděle: 13.00 – 17.00

4.4 Vlastivědné muzeum Jesenice

Vlastivědné muzeum Jesenice bylo založeno roku 1959. Předcházeli mu dětský vlastivědný a vodácký kroužek Havana pod vedením Karla Nebeského a Karla Fibigera. Tento spolek, přejmenovaný krátce nato na kroužek archeologický, začal sbírat artefakty z jesenické minulosti a zkoumat místní historii. Nově zřízené muzeum vzniklo v komplexu staré školy a přilehlého městského hotelu.

Muzeum patřilo původně městu Jesenice, až od roku 1991 je pobočkou Muzea T. G. M. Rakovník. V tomto roce bylo také přestěhováno do dnešních prostor. Budova na okraji náměstí, ve které se muzeum nachází, byla postavena v roce 1840 jako měšťanský dům. Po válce zde sídlily národní výbor a knihovna. První stálá expozice byla slavnostně otevřena v roce 1997.

V roce 2019/2020 vznikla díky finanční podpoře Ministerstva kultury ČR a Středočeského kraje nová expozice s názvem „Poklady ze středověkých hrádků a tvrzí na Jesenicku“. Nová expozice je věnována především unikátním středověkým hrádkům a tvrzím, které se hojně nacházejí právě v jesenickém regionu. K nejvzácnějším sbírkovým předmětům prezentovaným v expozici patří tzv. Tleský poklad, nalezený v roce 1962 výše zmiňovaným klubem Havana. Jedná se o skleněné kroužky z černého a zeleného skla, které zřejmě ve středověku nahrazovaly drobné platidlo.

V roce 2021 opět díky finanční podpoře Ministerstva kultury ČR a dále díky podpoře města Jesenice vznikla další část nové expozice s názvem Příroda a lidé na Jesenicku. Byla tak z větší části zcela dokončena celková modernizace muzea.

Další expozice muzea prezentují historii starých řemesel či rekonstrukci staré lékárny s původním vybavením z roku 1843. V budově jsou k dispozici dva výstavní sály. Na nádvoří a zahradě muzea se pravidelně pořádají kulturní akce.

Vlastivědné muzeum Jesenice, Mírové nám. čp. 15, 270 33 Jesenice

Tel. 313 599 359, e-mail: jesenice@mzeumtgm.cz

Otevírací doba:

Pondělí zavřeno; Út – Pá 8:00 – 15:30; so 8:00 – 12:00, ne 13:00 – 17:00

4.5 Památník Joachima Barranda ve Skryjích

Památník Joachima Barranda ve Skryjích začal vznikat záhy po Barrandově smrti v roce 1883, kdy se výzkumem prvohorní fauny v okolí Skryjí zabývala řada profesionálů i amatérů. V hotelu jednoho z nich, Antonína Šindlera, vznikla první veřejná expozice skryjské prvohorní fauny. Tato poměrně rozsáhlá sbírka byla později umístěna ve škole a následně po vědeckém zhodnocení J. Němcem byla vytvořena expozice v budově bývalé Kampeličky ve Skryjích. V roce 1984 se stala pobočkou rakovnického muzea a v roce 1997 byla přenesena a zpřístupněna v budově bývalé školy. Základem památníku je Paleontologická a geologická expozice v prvním patře, která obsahuje množství paleontologických nálezů prvohorní fauny z okolí Skryjí a Týřovic a horniny typické pro skryjsko-týřovické kambrium. Zajímavostí je ukázka možného vzniku zkamenělin či model ontogenetického vývoje trilobita *Sao hirsuta*, který proslavil Skryje v celém světě. Vše je doplněno obrazovými materiály, informačními panely, fototapetami a modely prvohorních živočichů, zaujmou však také osobní přístroje J. Barranda. V přízemí budovy vznikla v roce 2011 expozice Týřov známý i neznámý. Zřícenina tohoto unikátního hradu ze 13. století se nachází na skále nad řekou Berouňkou cca 3km severovýchodně od Skryjí. K vidění jsou kromě modelu také nálezy z dlouholetých archeologických výzkumů v roce 2012 zesnulého Prof. Tomáše Durdíka. Součástí skryjského muzea je také oddíl věnovaný životu na venkově na konci 19. a na počátku 20. století. Fotografie venkovských roubených obytných domů i hospodářských stavení (stodoly, sýpky, špýchary) ze Skryjí a okolí dokumentují ukázku lidové architektury zdejšího kraje a místnost upravená jako kuchyně představuje ukázku bydlení na venkově s nábytkem, textiliemi, nádobím a doplňky, které pamatují naše babičky a prababičky. V Památníku Joachima Barranda začíná geologická zážitková stezka Po stopě trilobita.

Památník J. Barranda, 270 42 Skryje 68.

Tel.: 313 516 226, e-mail: priroda@muzeumtgm.cz, tel.: 733 642 151,

Otevírací doba:

po – zavřeno, říjen - duben: út - ne 8.30 - 15.30 a květen, červen, září: út - pá na požádání;

květen, červen, září: so, ne 9.00 - 17.00; červenec, srpen: út - ne 9.00 - 17.00

4.6 Galerie Samson Café

Galerie Samson Café je nekuřácká kavárna s možností nákupu drobných předmětů a zároveň výstavním prostorem pro krátkodobé výstavy menšího rozsahu převážně regionálních výtvarníků, literární a hudební autorské večery, autogramiády a prezentační akce Muzea T. G. M. Rakovník. Objektu dala jméno rodina Samsonů, která ve městě žila v 16. a 17. století a jejíž členové zastávali v Rakovníku významné úřady. Dům patří k nejstarším městským dochovaným stavbám. Při opravách v průběhu 20. století byla na domě odkryta renesanční sgrafita znázorňující výjev ze života biblického Samsona. Dochovaná výzdoba a architektura interiéru svědčí o renesančním původu přední části budovy. Sgrafity bylo ve městě zdobeno více domů (na náměstí a v Trojanově ulici), ale veškerá výzdoba kromě této jediné byla zničena ve 2. polovině 19. století. Muzeu jej město pronajímá od roku 2001 ke kulturnímu využití. V roce 2013 byla v Galerii Samson Café pro tvořivé děti v jedné místnosti otevřena dětská herna s dílnou, kde si děti pod dohledem rodičů, případně skupiny dětí na objednání pod dohledem lektorky, mohou vytvářet dekorační předměty podle vzorů vystavených děl či vlastní fantazie. K tematickým výstavám jsou také vyhlášovány workshopy a tvořivé dílny pod vedením lektora pro veřejnost.

Galerie Samson Café, V Brance 233, 269 01 Rakovník

tel.: 313 51 62 30, e-mail: rakovnik@muzeumtgm.cz

OTEVÍRACÍ DOBA:

po - pá 9.00 - 17.00 hodin, so,ne – zavřeno

4.7 Muzeum Alice G. Masarykové a ČČK

Dům, ve kterém se dnes nachází muzeum, nechala Alice G. Masaryková na vlastní náklady v roce 1928 vybudovat pro místní pobočku Československého červeného kříže. Budova včetně okolní zahrady pak sloužila jako vzorný sociální dům a jedna z prvních poraden pro matky s dětmi, a to až do roku 1991. Slavnostnímu zahájení výkopu základů domku byli v neděli 27. května 1928 přítomni dr. Alice Masaryková, prezident T. G. Masaryk, ministr zahraničí Edvard Beneš a američtí hosté (dodnes se z tohoto aktu dochovaly fotografie i filmové záběry).

Poté, co domek přestal sloužit jako poradna pro matky s dětmi, nabídl jeho prostory majitel domku Český červený kříž tehdy Okresnímu muzeu Rakovník, které v Lánech budovalo pobočku věnovanou prezidentu Masarykovi.

Dne 2. května 2002 zde byla otevřena Pamětní síň Alice G. Masarykové s malou expozicí. Bohužel domek, který by dlouhodobě ve vlastnictví Českého červeného kříže, nebyl v dobrém technickém stavu a rozsáhlejší investice ze strany muzea nebyla možná. Situace se změnila až v roce 2017, kdy byl objekt za 2 miliony korun odkoupen Úřadem Středočeského kraje a stal se součástí lánské pobočky Muzea T. G. M. Rakovník, p.o.

Muzeum následně využilo výzvy IROP a ještě v roce 2017 připravilo projekt pro rekonstrukci budovy a vybudování nové expozice. Projekt sice uspěl, ale v konkurenci dalších projektů již na něj nebyly alokovány finanční prostředky. Nakonec ale finance na rekonstrukci objektu schválil zřizovatel Muzea Středočeský kraj a po peripetích s výběrovým řízením se konečně dne 18. března 2020 začalo rekonstruovat. Začátkem září 2020 téměř po třech letech navíc přišla zpráva, že byly uznány finanční prostředky na původní projekt zpracovaný pro IROP. Rekonstrukce se tak začala opět řídit iropovými pravidly, ale zároveň byla také zajištěna finanční stránka celého projektu. Autoři projektu se také rozhodli změnit název objektu z Pamětní síně Alice G. Masarykové a ČČK na Muzeum Alice G. Masarykové a ČČK, což lépe odpovídá současným muzejním standardům.

Díky dotaci tak bylo možné kompletně zrekonstruovat celou stavbu. Došlo k novému vystavění krovu a střechy, vybudování nového zdroje topení, kompletní výměně elektroinstalace, rozvodů vody, odvlhčení objektu, položení nových podlah, vybudování datových rozvodů a nainstalování nové EPS a EZS včetně kamerového

systemu, rekultivaci zahrady a vybudování pítka v zahradě. Celý objekt je bezbariérový včetně bezbariérové plošiny a toalety pro hendikepované návštěvníky. Díky iropové dotaci zde zároveň vznikla zcela nová a moderní expozice, která návštěvníky seznamuje s historií vzniku domku, který dlouhá léta sloužil jako poradna pro matky s dětmi, s osobností Alice G. Masarykové a historií Červeného kříže včetně Československého červeného kříže.

V přízemí objektu budou moci návštěvníci vidět rekonstrukci bytu Alice G. Masarykové s autentickým Aliciným nábytkem a rekonstrukci dobové čekárny pro matky s dětmi. V přízemí je také situována zcela nová pokladna se zázemím pro průvodce. V prvním patře objektu se expozice věnuje historii světového Červeného kříže s důrazem na období první světové války a válečných konfliktů vůbec. Prostor je zde ale situován tak, aby se dal v budoucnu využít i k přednáškám a besedám či jako místo k setkávání.

Všechny prostory doplňuje moderní audiovizuální technika s na míru navrženými filmovými projekcemi, vizualizacemi, a dokonce interaktivními hrami.

Slavnostní otevření muzea proběhlo dne 25. června 2022.

Muzeum Alice G. Masarykové a ČČK, Za Školou 200, 270 61 Lány

tel.: 313 511 209, e-mail: lany@muzeumtgm.cz

OTEVÍRACÍ DOBA:

Červenec – srpen út – ne 10.00 - 16.00

Červen, září, říjen so, ne, svátky 10.00-16.00

Ostatní dny otevře průvodce z Muzea T. G. Masaryka v Lánech

4.8 Pamětní síň Jaroslava Fraňka v Nezabudicích

Idea vzniku Pamětní síně Jaroslava Fraňka v Nezabudicích, vznikla v roce 1997, kdy byla na restauraci Rozvědčák u řeky Berounky slavnostně odhalena pamětní deska věnovaná tomuto významnému nezabudickému rodákovi a zakladateli nejen tohoto hostince, ale především tradice místa, které je dodnes oblíbeným turistickým cílem vodáků i pěších turistů obdivujících krásy Křivoklátska. Při této slavnostní příležitosti byla v nezabudické hospodě U Jindřicha otevřena krátkodobá výstava, která prezentovala dokumenty týkající se života Jaroslava Fraňka a která byla podnětem k dohodě mezi Obecním úřadem v Nezabudicích a rakovnickým muzeem o vybudování pamětní síně v místnosti obecního úřadu. Pamětní síň Jaroslava Fraňka v Nezabudicích byla slavnostně otevřena v roce 1998. Jejím základem se staly předměty z pozůstalosti Jaroslava Fraňka, darované muzeu ze soukromé sbírky. Jako legionář se Fraňek v 1. světové válce účastnil bitvy u Zborova, kde utrpěl zranění, kvůli kterému by poslán zpět do vlasti. Právě tehdy postavil Hostinec U Rozvědčika, který se na nějakou dobu stal také víkendovým útočištěm rodiny spisovatele Oty Pavla. Za 2. světové války se Fraňek aktivně zapojil do protinacistického odboje a na svém pozemku i v hostinci ukrýval zbraně, za což byl v roce 1. 7. 1943 nacisty popraven. V roce 1999 získalo muzeum část Fraňkovy korespondence, která obsahuje také jeho poslední dopis před popravou a kapesník vyšívaný ve vězení.

Díky iniciativě dobrovolníků a za podpory Muzejního spolku Královského města Rakovníka vznikla v roce 2024 nedaleko hostince u Rozvědčika kaplička věnovaná Jaroslavu Fraňkovi. Kaplička byla v říjnu roku 2025 pietně vysvěcena a slouží jako místo setkávání a vzpomínek.

Obecní úřad Nezabudice, Nezabudice 68, 270 23 Nezabudice

Kontakt: tel. 313 51 62 30, 731449322

Otevírací doba:

červenec - srpen: na zavolání

5. Sbírkotvorná činnost

Muzeum T. G. M. Rakovník spravuje sbírku evidovanou v centrální evidenci sbírek pod číslem MRV/002-05-13/245002. Sbíрка je rozdělena na podsbířky – č. 21 fotografie, filmy, videozáznamy a jiná obrazová nebo zvuková média, č. 19 písemnosti a tisky, č. 20 negativy a diapozitivy a č. 25 podsbířka Rakovník, podsbířka Lány, podsbířka Nové Strašecí a podsbířka Jesenice.

5.1 Evidence sbírkových předmětů

K 31.12.2025 eviduje Muzeum T. G. M. Rakovník včetně poboček celkem **35567** sbírkových předmětů. Po celý rok průběžně pokračovala kontrola zápisů v kartách (II. stupeň evidence) a kontrola zápisů ve sbírkotvorném programu PRO MUZEUM od firmy Bach.

Průběžně probíhalo také doplňování zápisů do přírůstkových knih (I. stupeň evidence), katalogizačních karet (II. stupeň evidence) a do PC (aplikace Bach) včetně fotodokumentace sbírkového fondu. Po celý rok se uskutečňovala aktivní metodická spolupráce s pobočkami v rámci evidence sbírkového fondu (průběžné schůzky, návštěvy depozitářů, spolupráce při inventarizaci).

5.2 Nákup sbírek v rámci Koncepce sbírkotvorné činnosti příspěvkových organizací zřizovaných Středočeským krajem a nákup sbírek z vlastního investičního fondu

Díky finanční podpoře Středočeského kraje v rámci Koncepce sbírkotvorné činnosti příspěvkových organizací zřizovaných Stř. krajem se podařilo zakoupit do sbírkového fondu soubor unikátních tiskovin - plakáty k historii Českého červeného kříže, katalogy firmy RAKO a plakáty k osobnosti T. G. Masaryka v celkové hodnotě 90.000,- Kč. Z investičního fondu Muzea T. G. M. Rakovník byly realizovány tyto nákupy sbírkových předmětů: soubor archiválií z pozůstalosti Ivany Šmakalové – 5000,- Kč; busta T. G. Masaryka – 1000,- Kč, soubor předmětů vážící se k historii značky RAKO 15000,- Kč, katalog RAKO 2000,- Kč, Mapa Rakovníka 4000,- Kč

5.3 Inventarizace sbírek

V roce 2025 proběhla inventarizace části sbírkového fondu z podsbířky 25 – jiná pobočka Rakovník, kde bylo zkontrolováno 418 inventárních čísel, sbírka RAKO –

keramika a doplňující sbírkové předměty; 1111 inventárních čísel depozitář Samson, dřevo-kov, sbírka Kuchyňské nádobí a náčiní; 25 – jiná pobočka Jesenice, kde bylo zkontrolováno 1050 inventárních čísel. Bylo zkontrolováno celkem **1529 inventárních čísel**.

6. Vědecko-výzkumná, odborná a kulturní činnost jednotlivých oddělení

6.1 Archeologické oddělení:

6.1.1 HLAVNÍ ČINNOST – ZAJIŠTĚNÍ archeologické památkové péče

- 103 ZAV formou dohledu při stavbách rodinných domů a investičních akcích menšího rozsahu na území bývalého okresu Rakovník a zajištění související agendy a administrace (230 vyřízených vyjádření ke stavebním řízením, dohody se stavebníky, objednávky od investorů, potvrzení ke kolaudacím, vyúčtování, zanesení do databáze AMČR)
- 2 pozitivní ZAV: historická dlažba z poč. 20. století Rakovník Šamotka hala Nanotechnologie, středověký sídlištní objekt při stavbě rodinného domu ve Hředlích provádění terénních průzkumů a povrchových sběrů orbou a lesní těžbou ohrožených i neohrožených lokalit a dokumentace jejich stavu ve spolupráci s badateli na základě databáze PAS ArÚ AVČR, v.v.i.
- pokračování v projektu výzkumu polykulturního hradiště Dřevíč a průběžný monitoring stavu dalších nemovitých památek v okrese (20 %)
- spolupráce s NPÚ ú. o. p. středních Čech na dokumentaci čištěné studny na hradě Krakovec a na dokumentaci narušených situací na hradě Hlavačov (obě státem chráněné kulturní památky)

6.1.2 Péče o archeologickou sbírku

- zpracování archeologických výzkumů z uplynulých let (Dřevíč)
- doplňování evidence a katalogů získanými přírůstkami z aktuálních prospekcí a sběrů
- digitalizace přírůstkové knihy a inventárních karet do systému Bach
- průběžné zpracování sbírky na pobočkách v Novém Strašecí (do II. stupně) a Jesenicí

(II. stupeň); průběžná fotodokumentace sbírkového fondu

- do konce roku 2025 zařazeny přírůstky z r. 2024 do II. stupně evidence - 300 inv. č.
- kontrola prostředí depozitářů a stavu uložení sbírek (5 %)
- zajištění fyzikálních analýz depotu 12 zlatých keltských mincí a zlatých šperků z období stěhování národů z 5. století v Eli Beamlines Dolní Břežany
- zajištění odborného zpracování skleněných kroužků z Tleského pokladu na ZČU v Plzni
- zajištění 3D skenu a tisku repliky keramické konvice z Tleského pokladu na ZČU v Plzni

6.1.3 Vydavatelská, publikační a přednášková činnost

- autorské články, publikace:

- Blažková, K. – Bezáková, J. 2025: Archeologické výzkumy na území Středočeského regionu v roce 2024 Muzeum T. G. M. Rakovník, p. o. Středočeský vlastivědný sborník 43, 122-130, v tisku.

- Bezáková, J. – Blažková, K. 2025: Friedrich Hammer (1899–1973), objevitel významných lokalit na Rakovnicku. In: ARCHEOLOGIE ve jménu národa a vlasti,

- Jan Blažek – Petr Kostrhun – Miloš Hlava a kolektiv, Moravské zemské muzeum, Ústav archeologické památkové péče severozápadních Čech, Brno – Most 2025.

- aktivní účast na odborných seminářích, konferencích, komisích:

Středočeská archeologická komise při ArÚ AV ČR, v.v.i (1x za 2 měsíce)

České Budějovice, 52. seminář archeologů z muzeí a institucí památkové péče

konzultování ročníkových, seminárních, bakalářských a diplomových prací:

Zdeněk Šámal (doktorandská práce na FF UK Praha)

Maxmilián Šámal (Katedra Klasické archeologie na FF UK Praha)

- autorské odborné přednášky a naučné vycházky:

Řevničov knihovna 27. 2. 2025: Bitva u Rakovníka (23 lidí)

1. ZŠ Rakovník 7. třída 6. 3. 2025: Ženy v archeologii (25 žáků)

Národní technické muzeum pro SPSC 3. 3. 2025: Bitva u Rakovníka 1620 (37 lidí)

ČAS Středočeské muzeum Roztoky u Prahy, 29. 3. 2025: Rakovnické poklady (20 lidí)

Muzeum Jesenice 18.-19. 5. Středověký den: komentované prohlídky

expozice Poklady tvrzí a hrádků Jesenicka pro veřejnost a školy (100)
Obec Mšecké Žehrovice, Žehrovická zpátečka 30. 8. 2026: Opuková hlava (50 lidí)
říjen 2025, GZW Rakovník Geologický seminář pro 1. ročníky: Tleský poklad (70 studentů)
červenec – vycházka na hradiště Zadní šance a hrad Jivno pro LS Lány 2x (28 lidí)
červenec–srpen 2025 Archeologické léto: 2x valový areál u Mšeckých Žehrovic, 2x hrad Hlavačov, 2x hradiště Propadený zámek u Branova (130 lidí)
18. říjen 2025 Mezinárodní den archeologie: vycházka na hradiště Dřevíč (45 lidí)
Celkem 421 studentů a zájemců z řad veřejnosti

6.1.4 Stálé archeologické expozice

Muzeum Rakovník - Demontáž a inventura vystavených sbírkových předmětů v expozici archeologie a Bitva u Rakovníka 1620 v 1. patře

6.1.5 Výstavní činnost

- Muzeum T. G. M. Rakovník - příprava studie pro novou stálou expozici Pravěk a středověk Rakovnicka a Bitva u Rakovníka 1620 v Muzeu T. G. M. Rakovník
- Muzeum Nové Strašecí – vystavení depotu zlatých keltských mincí během Noci s Kelty, 16. 5. 2025

6.1.6 Doprovodné akce pro veřejnost

- 16. 5. 2025 Den a noc s Kelty v Muzeu v Novém Strašecí (390 lidí)
- 8. – 9. 11. 2025 Memoriál 1620 pochod od Rakovníka na Bílou horu (50 pochodujících + 80 návštěvníků stanovišť u rybníka Pánovka, v muzeu Unhošť a na Bílé hoře)
- přednášky s archeologickou tematikou Jarního a Podzimního vzdělávacího cyklu (depot mincí z Velké Bukové, Eduard Štorch) - Celkem 580 dětí a dospělých

6.1.7 Výukové programy pro školy

naučná vycházka na bojiště Po stopách Bitvy u Rakovníka 1620: 1 skupina, 25 dětí
naučná vycházka Za historií města: 12 skupin, 234 dětí
naučná vycházka Za opevněním města: 1 skupina, 15 dětí
naučná vycházka Po stopách kamene: 4 skupiny, 63 dětí

lektorovaný program Pravěk a Keltové na Novostrašecku v Muzeu Nové Strašecí: 9 skupin, 120 dětí - Celkem 457 dětí a studentů

6.2 Přírodovědné oddělení

6.2.1 Sbírkotvorná činnost

V roce 2025 probíhalo průběžné doplňování sbírek - 18 přírůstkových čísel v celkovém počtu 2125 ks, doplnění entomologické sbírky skupiny Lepidoptera o 14 přírůstkových čísel v počtu 1506 ks a entomologické sbírky skupiny Coleoptera o 4 přírůstková čísla v počtu 619 ks. Probíhala průběžná kontrola zápisů v kartách (II. stupeň evidence) a průběžná kontrola zápisů v aplikaci Bach (I. a II. stupeň evidence), označení sbírek zapsaných do CES, fotodokumentace (digitalizace) nově nabytých sbírkových předmětů

6.2.2 Přednášky, komentované prohlídky

- přednáška Plazi Rakovnicka (Domov seniorů Rakovník)
- přednáška Sovy ČR (ZŠ)

6.2.3 Projekty a akce

- Mezinárodní sčítání vodních ptáků – Berounka (Skryje-Roztoky),
- Rakovnický potok - město, Žákův rybník (FŽP ČZU Praha)
- Akce Buteo – spolupráce na celostátním sčítání kání lesních pro Muzeum Boskovicka
- kontrola, vyvěšování a čištění ptačích budek (ROS Fénix, LČR)
- zápis zoologických dat do databází AVIF a NDOP
- jarní transfer obojživelníků – zajištění bezpečnosti transferu, určování druhů a pohlaví obojživelníků, lokalita Javůrek, Novina, ve spolupráci s CHKO Křivoklátsko
- Monitoring druhů ptáků přílohy I směrnice o ptácích v ptačích oblastech, jako člen řešitelského týmu spolupracuji na tomto projektu v Ptačí oblasti Křivoklátsko. V roce 2025 byli monitorováni – šplhavci (AOPK, CHKO Křivoklátsko)
- Monitoring druhů ptáků přílohy I směrnice o ptácích v ptačích oblastech, jako člen řešitelského týmu spolupracuji na tomto projektu v Ptačí oblasti Křivoklátsko. V roce

2025 byla monitorován lejsek bělokrký(AOPK, CHKO Křivoklátsko)

- Monitoring druhů ptáků přílohy I směrnice o ptácích v ptačích oblastech, jako člen řešitelského týmu spolupracuji na tomto projektu v Ptačí oblasti Křivoklátsko. V roce 2025 byla monitorován včelojed lesní (AOPK, CHKO Křivoklátsko)
- spolupráce při odchytu a kroužkování ptáků s ROS Fénix Rakovník a kroužkovatelem S.Lepičem na Kněžických rybnících (okr.Louny).
- Inventarizace MZCHÚ – plazi, PR Na Babě, terénní průzkum,
- zpracování závěrečné zprávy s odhadem početnosti populací, vitality a perspektivy populací zjištěných druhů plazů, ve spolupráci s CHKO Křivoklátsko a AOPK ČR
- účast na semináři o přírodě Kladenska a Křivoklátska a její ochrana
- Vítání ptačího zpěvu (Rakovník, Kladno) – ve spolupráci s ROS Fenix Rakovník, ČSO, Záchranná stanice AVES Kladno
- Turistický pochod Barrande a trilobit
- spolupráce na muzejních akcích
- účast na sbírkotvorné komisi Muzeum Kladno

6.2.4 Odběrové místo AVES

Spolupráce se Záchrannou stanicí AVES Kladno. Odběr zraněných živočichů, mláďat a dalších živočichů vyžadujících pomoc. Po prvotním zhodnocení stavu, první pomoci a konzultaci se Stanicí jsou živočichové transportováni k dalšímu ošetření přímo na Stanici, nebo po vyléčení u nás jsou vypuštěni do volné přírody. Vždy se tak děje ve spolupráci se zaměstnanci Záchranné stanice. Za rok 2025 poskytnuta pomoc několika desítkám živočichů.

6.2.5 Poradenství

v oblasti ochrany přírody, herpetologie, ornitologie, ochrany ptáků, zimního přikrmování, určování druhů ptáků, plazů, obojživelníků, instalace a údržba hnízdních budek apod.

6.2.6 Památník Joachima Barranda

- improvizovaná paleo.lokalita – výměna materiálu pro hledání zkamenělin
- doplnění expozice o zapůjčené exponáty

- ve spolupráci s KČT Rakovník byl uspořádán 26. ročník turistického pochodu Barrande a trilobit

6.3 Oddělení historie a společenských věd

Oddělení historie a společenských věd po celý rok soustředilo především na péči o sbírkový materiál, dozorovalo sbírkotvornou činnost celé instituce a dohlíželo na inventarizaci na všech pracovištích včetně poboček. Po celý rok se podílelo na přípravě kulturních akcí a výstav. Oddělení historie a společenských věd po celý rok připravovalo přednáškovou a publikační činnost a aktivně se podílelo na pořádání komentovaných prohlídek v rámci probíhajících výstav.

6.3.1 Sbírkotvorná činnost

Historická a etnografická sbírka (za rok 2025)

- **Chronologická evidence:** V přírůstkové knize Rakovník zapsáno za rok 2025 (k 31. 12. 2025) celkem 216 přírůstkových čísel (archeologie ještě dopíše své sbírky ?), z toho 120 P.č ze sbírky **národopis** a **historie**, tyto sbírky zapsány zároveň ve II. Stupni evidence (systematická evidence).

- **Systematická evidence:** Katalogizace historické a národopisné sbírky probíhá průběžně podle tematických celků (včetně poboček):

Historická sbírka – **H 8684** (poslední inventární číslo k 31. 12. 2025)

Národopisná sbírka – **N 7416** (poslední inventární číslo k 31. 12. 2025)

Průběžná kontrola zápisů v kartách (II. stupeň evidence) a průběžná kontrola zápisů v Bachu (I. a II. stupeň evidence)

Označení sbírek zapsaných do **CES**

- **Fotodokumentace (digitalizace)** sbírkového fondu (národopis, historie): průběžně se doplňuje seznam vytvořený v r. 2019 (fond historie a národopis Rakovník)

- **Spolupráce s pobočkami v rámci evidence sbírkového fondu** (průběžné schůzky, návštěvy depozitářů, spolupráce při inventarizaci).

- Vytvořen seznam předmětů navržených k odepsání ze sbírkového fondu

- Evidence převedena do BACH systems s.r.o. - ProMuzeumWEB - průběžně kontrola
- Převzetí materiálu z továrny RAKO, konzultace s odborníky (průběžně)
- Převzetí bývalé sušičky chmele pro potřeby muzejního depozitáře (v jednání)

6.3.2 Inventarizace sbírek

- V roce 2025 proběhla v Muzeu T. G. M. Rakovník inventarizace části sbírkového fondu národopis - historie: část depozitáře Samson (**dřevo-kov 1111 I.č**) a depozitář Samson (**sbírka RAKO 418 I.č**). Bylo zkontrolováno celkem **1529 inventárních čísel**.

6.3.3 Výstavy

- **Sváteční bábovka**, výstava ze sbírek muzea, Muzeum Nové Strašecí (do 7. 1. 2025)
- **Vánoční nadělování v Samsonu**, autorská prodejní výstava (do 10. 1. 2025)
- **Rok v kuchyni našich babiček**, výstava ze sbírek muzea, Muzeum Nové Strašecí (28. 3. - 11. 5.), články do Novostrašeckého měsíčníku
- **Poslední dny války na Novostrašecku**, výstava - zapůjčení sbírkových předmětů a archiválií, spoluúčast, Muzeum Nové Strašecí (18. 9. - 14. 11. 2025)
- **Adventní a vánoční zvyky**, tradiční adventní a vánoční zvyky, výstava ze sbírek Muzea T. G. M. Rakovník a VM Jesenice (7. 11. - 21.12.); příprava exponátů, podklady pro doprovodné programy - pracovní listy
- Zápůjčka předmětů pro dlouhodobou výstavu **Drátenictví – VM Jesenice** (dlouhodobě)

6.3.4 Expozice

- Průběžná kontrola a doplňování stávajících expozic: Skryje (Kuchyně našich babiček), Nové Strašecí (interaktivní expozice venkova), Památník J. Fraňka Nezabudice (každoroční instalace expozice)
- Rozebírání stávajících expozic v Muzeu T. G. M. Rakovník a návrhy náplně nové expozice (18. století - 1.polovina 20. století) - průběžně

6.3.5 Akce, přednášková činnost, prezentace muzea

- **Každodennost všedního i svátečního života obyvatel českého venkova v pol. 19. století**, přednáška pro Klub cesty za poznáním, Nové Strašecí, 21. 1. 2025

- **Vysoká brána**, Muzeum T. G. M. Rakovník, 8. 5. 2025 (účast)
- **Velikonoční zvyky**, prezentace pro DS (8. 4. 2025 – 20 účastníků)
- **Filipjakubská noc - Staročeské máje**, prezentace pro obec Řevničov (24. 4. 2025 – 20 účastníků)
- Prezentace **krosienkování**, Den řemesel, VM Jesenice (18. 5. 2025)
- **Zpracování textilních vláken v tradiční venkovské domácnosti**, doprovodný program pro ZŠ Stochov, expozice Muzea Nové Strašecí (5. 6. 2025)
- **Zpracování mléka v tradiční venkovské domácnosti**, doprovodný program pro ZŠ Mšec, expozice Muzea Nové Strašecí (30. 9, 2. 10. 2025)
- **Adventní a vánoční zvyky**, prezentace, Muzeum Alice G. Masarykové ČČK (19. 11. 2025 – 25 účastníků; OÚ Křivoklát (11. 12. 2025 – 50 účastníků)

6.3.6 Péče o sbírkový fond, restaurování sbírkových předmětů

- plnění akvizičního plánu – průběžné doplňování sbírkového fondu (dary, nákupy, vlastní sběr, výzkum, záchranný výzkum)
- záchrana keramického krbu, fontány a mozaiky RAKO (Wintrova ul., Rakovník)
- návrh rozmístění sbírkového fondu v nově plánovaném depozitáři v Senomatech a na Bulovně (průběžně)
- restaurování: Oltářní obraz z kostela Nejsvětější Trojice v Rakovníku (H 7429, 121/94), atelier Dagmar Junek Hamsíková, Praha (trvá)
- restaurování: kabelka gobelínová, 2 ks korzet, Helena Kastlová, Chotíkov (trvá)
- restaurování oltářních obrazů z kostela sv. Vavřince ze Senomat

6.3.7 Zápůjčky a spolupráce ostatními organizacemi a muzei

- **Masaryk a gastronomie**, zápůjčka výstavy pro MAS Svatováclavsko, z.s. Stochov (duben - červen 2025)
- **Sváteční bábovka**, zápůjčka výstavy pro OM Louny (prosinec 2025 - leden 2026)
- Spolupráce s Muzeem Příbram (Zalánské madonky a památky z vosku ze sbírek TGM Rakovník a poboček muzea - určení a datace sbírek, publikování)
- Podklady k výstavě betlémů, OÚ Kněžves (prosinec 2025)

6.3.7 Ostatní

vyřizování badatelských dotazů: průběžně, celoročně

účast na etnografické komisi Příbram, 27. 1. 2025, Praha 29. 5. 2025

účast na křtu knihy **Historické povodně na Rakovnickém potoce**, ČHMÚ Praha, 18. 3. 2025

účast na konferenci **Kulturní dědictví regionu Blovice** (7. a 8. 11. 2025), prezentace + příspěvek do sborníku

6.3.8 Archiv, fotoarchiv, knihovna, badatelská činnost

Evidence sbírek

- V přírůstkové knize **archívu** Rakovník zapsáno za rok 2025 (k 31. 12. 2025) celkem **32** přírůstkových čísel.
- V přírůstkové knize **fotoarchívu** Rakovník zapsáno za rok 2025 (k 31. 12. 2025) celkem **8** přírůstkových čísel.
- V přírůstkové knize **knihovny** Rakovník zapsáno za rok 2025 (k 31. 12. 2025) celkem **64** přírůstkových čísel.
- V přírůstkové knize **časopisu** Rakovník zapsáno za rok 2025 (k 31. 12. 2025) celkem **52** přírůstkových čísel (tj. 61 ks).
- V přírůstkové knize **CD/DVD** Rakovník zapsáno za rok 2025 (k 31. 12. 2025) celkem **0** přírůstková čísla.
- V přírůstkové knize **Štočky/diapositivy/fotografické desky/filmy** Rakovník zapsáno za rok 2025 (k 31. 12. 2025) celkem **0** přírůstkové číslo.
- V přírůstkové knize **příruční knihovny** Rakovník zapsáno za rok 2025 (k 31. 12. 2025) celkem **61** přírůstkových čísel.

Ostatní:

- Zapsání sbírek do systému CES, Bach, či knižního systému Clavius.
- Vyřizování badatelských dotazů.
- Evidence a průběžná kontrola zápůjček a výpůjček s pobočkami, ostatními muzei a organizacemi.
- Evidence darovacích smluv.
- Průběžné sledování návštěvnosti, celoroční statistika v podobě půlročních a ročních

výkazů o muzeu a galerii.

- Kontrola zápisu sbírek a oprava po převedení do online verze programu Bach.

6.4 Propagace

Propagační oddělení po celý rok uskutečňovalo pravidelné schůzky, kde docházelo k předávání informací a tipů na možnosti využití marketingových a propagačních aplikací a programů. Pokračuje rozesílání emailových pozvánek přes platformu Maileon, která umožňuje plánovat, archivovat jednotlivé rozeslané emaily. K dispozici je tak potřebná informace, kolik oslovených si rozeslané emaily přečte a další data. V současné době se rozesílají pravidelně pozvánky na akce téměř 700 zájemcům. K největším novinkám patří spuštění nových internetových stránek muzea.

Skvělá spolupráce během roku 2025 tradičně fungovala s Radiem Relax, který často prezentoval a zval na kulturní akce a výstavy do objektů Muzea T. G. M. Rakovník. Co se týká regionálního tisku, nejvíce článků o aktivitách naší instituce prezentoval Rakovnický a Kladenský deník. Mnoho zajímavých článků a rozhovorů se též objevovalo v týdeníku Raport.

Samostatnou kapitolou jsou sociální sítě (Facebook, Instagram). Jejich prostřednictvím jsou zájemcům předávány aktuální, mnohdy online, informace o dění v rámci muzea. Tato forma je stále oblíbenější, což lze jasně dokladovat odezvou od našich jak potenciálních, tak reálných návštěvníků ve formě pochvalných hodnocení nebo zvědavých emailů.

Vysoký zájem jsme v roce 2025 zaznamenaly také ve sledovanosti našich příspěvků na kanále Youtube, který má nyní ve sledování již 1,12 tisíc odběratelů.

7. Činnost poboček, kulturní akce, výstavy

V roce 2025 navštívilo Muzeum T. G. M. Rakovník včetně všech objektů a poboček **47015 návštěvníků.**

7.1 Muzeum Rakovník

Z důvodu rekonstrukce byl objekt Muzea Rakovník od ledna 2025 uzavřen. Návštěvníci v Rakovníku mohli ale celoročně navštěvovat Galerii Samson Café a sezónně pak vyhlídkovou věž Vysokou bránu. Uskutečnily se i některé akce, především pak přednáškové cykly, Varhanní festival, Festival duchovní hudby a naučné vycházky.

7.1.2 Galerie Samson Café:

Výstavy:

RÝHOVANÝ SVĚT – M. TRPIŠOVSKÝ 17.1. – 28.2.2025

EMOCE BAREV – I. JANČIOVÉ 6.3. – 31.3.2025

NA ZAHRADĚ V RAKOVNÍKU – J. POUR 15.4.- 23.5.2025

ROK V MATEŘSKÉ ŠKOLE 27.5. – 20.6.2025

KOUZELNÝ SVĚT LOUTEK 26.6. – 26.9.2025

POLOVINY EMILA PEJŠI 30.9.2025 – 14.11.2025

VÁNOČNÍ NADĚLOVÁNÍ V SAMSONU 20.11. – 22.12.2025

Kulturní akce:

Valentýnský hudební večer, 14.2.2025

Léčivé houby, přednáška, 18.3.2025

Duo Jakord, koncert, 11.4.2025

Bachovy esence, přednáška, 29.4.2025

Derniéra kouzelný svět loutek, 25.9.2025

Duo Jakord, koncert, 9.10.2025

Vytální houby, přednáška, 11.11.2025

7.1.3 Kulturní akce v rámci Muzea Rakovník, pořádané mimo uzavřený objekt

Přednášky:

- 27.2. Bitva u Rakovníka 1620 (knihovna Řevničov)
- 3.3. Bitva u Rakovníka 1620 (Národní technické muzeum)
- 6.3. Archeologie je i pro ženy (Projektový den Ženy ve vědě na 1. ZŠ Rakovník, děti 7. a 8. třída)
- 12.3. Jarní vzdělávací cyklus: Mgr. Ladislav Varazdin, Ph.D. – Prvních sto let středověkého Vyšehradu očima současné archeologie
- 26.3. Jarní vzdělávací cyklus: Roman Hartl – Dcera národa v Rakovníku
- 3.4. Jarní vzdělávací cyklus: Ing. Robin Ambrož – Historie křivoklátských lesů I.
- 23.4. Jarní vzdělávací cyklus: Mgr. Adam Zitek, Ph.D. – Konec druhé světové války na Rakovnicku
- 15.10. Podzimní vzdělávací cyklus: Mgr. Diana Mičková, Ph.D. – Za vůněmi starověku
- 30.10. Podzimní vzdělávací cyklus: MgA. Jan E. Svatoš – Digitální divočina
- 12.11. Podzimní vzdělávací cyklus: Mgr. Lucie Vélková, Mgr. Jan Eigner – Pravěká dobrodružství Eduarda Štorcha
- 26.11. Podzimní vzdělávací cyklus: Mgr. Kamil Smíšek – Příběh rozsypaných přemyslovských denárů u Křivoklátu
- 10.12. Podzimní vzdělávací cyklus: Ing. Robin Ambrož – Historie křivoklátských lesů II.

Koncerty:

- 20.6. Varhanní léto: Kostel sv. Štěpána Skřivaň – Stanislav Šurin
- 26.6. Varhanní léto: Chrám sv. Bartoloměje v Rakovníku – Aleš Nosek
- 5.7. Varhanní léto: Kostel sv. Michaela Archanděla Skryje – Aleš Nosek
- 6.7. Varhanní léto: Kostel Navštívení Panny Marie Petrovice – prof. Markus

Ruprecht

- 10.7. Varhanní léto: Chrám sv. Bartoloměje v Rakovníku – Petr Kolář
- 13.7. Varhanní léto: Kostel sv. Petra Křivoklát – Aleš Nosek, Martin Thůma =
- 14.11. Festival duchovní hudby: Chrám sv. Bartoloměje v Rakovníku – Aleš Nosek, Martin Thůma
- 21.11. Festival duchovní hudby: Chrám sv. Bartoloměje v Rakovníku – Monika Urbanová, Mouse Bacha, Ondřej Valenta
- 13.12. Adventní varhanní koncert Skryje – Aleš Nosek, Tereza Igazová

Ostatní akce:

- 8.5. Vysoká brána
- 24.5. Pochod J. Barrande
- 28.6. Pietní akt Nezapudice
- 2.7. Archeologické léto: Valový areál u Mšeckých Žehrovic
- 12.7. Archeologické léto: Propadený zámek u Branova
- 6.8. Archeologické léto: Hrad Hlavačov u Rakovníka
- 9.8. Archeologické léto: Valový areál u Mšeckých Žehrovic
- 16.8. Archeologické léto: Propadený zámek u Branova
- 30.8. Archeologické léto: Hrad Hlavačov u Rakovníka
- 25.9. Děníera výstavy: Kouzelný svět loutek
- 11.10. Žehnaní kapličky Jaroslava Fraňka
- 18.10. Mezinárodní den archeologie: Vycházka na hradiště Dřevíč u Kozojed
- 8.-9.11. Memoriál 1620 – pochod na Bílou horu
- 21.12. Betlémské světlo

7.2 Muzeum T. G. Masaryka v Lánech

Muzeum T. G. Masaryka v Lánech se po celý rok intenzivně věnovalo odbornému zpracování, ochraně a prezentaci svých sbírkových fondů. Zároveň připravilo řadu poutavých výstav a uskutečnilo tradiční akce spjaté s osobností T. G. Masaryka i jeho rodiny. K nejvýznamnějším projektům roku patřila příprava a realizace výstavy Herbert G. Masaryk – umělec, sportovec a syn, která návštěvníkům nabídla nový pohled na tuto pozoruhodnou osobnost.

7.2.1 Návštěvnost:

Expozici Muzea T. G. Masaryka v Lánech, včetně jeho akcí a výstav navštívilo celkem 12515 návštěvníků

7.2.2 Výstavy:

8. 3. – 30. 6. 2025 *Herbert G. Masaryk. Umělec, sportovec a syn.*

25. 7. – 19. 10. 2025 *Lea VIVOT – Dotyk lidskosti*

30. 10. 2025 – 11. 1. 2026 *Petr Průcha – Vytvořeno přírodou*

Anotace k jednotlivým výstavám

Herbert G. Masaryk. Umělec, sportovec a syn, (8. 3. – 30. 6. 2025)

Výstava vznikla díky finanční podpoře z programu Regionální spolupráce Akademie věd České republiky a Středočeského kraje u příležitosti 110. výročí úmrtí Herberta Garrigua Masaryka, staršího syna prvního československého prezidenta T. G. Masaryka.

Tento nadaný malíř vyrůstal v intelektuálním prostředí, které umožnilo rozvoj jeho uměleckých sklonů. Studoval na umělecko-průmyslové škole v Praze a na Akademii výtvarných umění u nejvýznamnějších umělců té doby, profesorů Josefa Václava Myslbeka a Vojtěcha Hynaise. Své malířské umění zdokonaloval během zahraničních studijních pobytů ve Florencii, Antverpách, Alexandrii nebo Nizozemí. Bohužel se Herbertovo dílo nemělo čas plně rozvinout. Jeho práci přerušila předčasná smrt

v březnu roku 1915.

Herbert G. Masaryk byl nejen nadaným umělcem, ale rovněž nadšeným sportovcem, který se věnoval fotbalu, hokeji, veslování, šachům či tenisu. Jeho osobnost nám ještě lépe umožňuje dotvořit si celkový obraz Masarykovy rodiny.

Na výstavě byla představena více či méně známá výtvarná díla Herberta G. Masaryka zapůjčená z galerií a ze soukromých sbírek. Díky spolupráci s Masarykovým ústavem a Archivem AVČR budou k vidění také dosud málo vystavované osobní předměty Herberta G. Masaryka, jeho studie, skici, fotografie a další zajímavé materiály z jeho profesního, ale i rodinného a osobního života.

Lea VIVOT – Dotyk lidskosti, (25. 7. – 19. 10. 2025)

Pro kanadskou sochařku českého původu Leu Vivot jsou typické bronzové sochy v životní velikosti, ze kterých přímo vyzařuje lidskost. Nejčastěji zobrazuje rodiny, milenecké páry a matky s dětmi. Postavy jsou zachyceny specifickým způsobem, většinou na lavičkách s vyrytými vzkazy od lidí.

Výstava Dotek lidskosti v Muzeu T. G. Masaryka v Lánech představuje průřez její tvorbou. Na neobyčejný umělecký rukopis Ley Vivot budeme mít možnost nahlédnout prostřednictvím drobných sošek, ale i soch v životní velikosti. Součástí výstavy budou rovněž fotografie dokumentující proces vzniku uměleckých děl.

Kromě bronzu ve své sochařské práci Lea Vivot využívá i jiné materiály jako jsou dřevo, mramor, beton či terakota. Její široký umělecký rejstřík zahrnuje také kresbu a grafiku.

Petr Průcha – VYTVOŘENO PŘÍRODOU, (30. 10. 2025 – 11. 1. 2026)

Výstava ukazuje nekonečnou rozmanitost ozdobných kamenů z Krušných hor a ze středních Čech z oblasti Barrandienu. Rozsáhlá kolekce leštěných achátů, jaspisů, ametystů a železitých křemenů ze soukromé sbírky je doplněna velkými fotografiemi detailů v kamenech, které lze považovat za umělecká díla přírody.

O autorovi výstavy:

Petr Průcha (Kladno, 1971) – mechatronik, zvukový experimentátor, amatérský sběratel, fotograf (zaměřený na krajinu a kameny) a brusič drahých kamenů. Spoluautor publikace „**Acháty Barrandienu**“, která mapuje lokality s výskytem achátů

a železitých křemenů v této oblasti.

K mineralogii jsem se poprvé dostal už v dětství, kdy mě zaujaly podkrkonošské acháty ve formě tenkých paralaxujících plátků zasazených ve stříbře, které byly zároveň šperkem i osobním nálezem mé babičky a tety z okolí Nové Paky. Právě tam, kde teta dodnes žije, jsem poprvé pocítil fascinaci světem kamenů. Návštěva novopacké **Klenotnice** – rozsáhlé sbírky podkrkonošských minerálů a zkamenělých dřev – ve mně tento zájem definitivně upevnila.

Po letech jsem se na tato místa vrátil se svým tehdy pětiletým synem Šimonem. Naším cílem byl bájný Kozákov a pověstný lom pana Votrubce, který nám za úplatu půjčil kladívka a pustil nás „kutat“ do svého lomu. Záhy jsme však objevili i jiná a nálezově mnohem zajímavější místa. Jak se počet exponátů zvyšoval, přirozeně vyvstala otázka, kdo kameny rozřeže, vybrousí a vyleští. V roce 2008 jsem tak dostal kontakt na zkušeného sběratele a brusiče **pana Hřícha z Klášterce nad Ohří**, jehož sbírka krušnohorských kamenů mě naprosto uchvátila. Od té chvíle bylo jasno – Podkrkonoší ustoupilo stranou a naše výpravy směřovaly do **centrálních Krušných hor**, na lokality v okolí Horní Halže, Přisečnice, Černého Potoka, Údolíčka a dalších. Paralelně jsme pátrali i v **Barrandienu**, na klasických nalezištích jako Herinky, Řevnice, Cheznovice, Sebečice, Těně, Zaječov či Svárov – a zkoušeli jsme objevit i vlastní lokality. K pozdějším výpravám se přidala i moje žena Míša s dcerou Aničkou, pár let je sbírání také bavilo.

V období „mírně pokročilého sběratele“ jsem se začal věnovat i samostudiu geologických zpráv z Geofondu, které mi pomohly lépe porozumět terénu a zvýšit šance na vlastní nálezy. Následovalo několik výprav i mimo Českou republiku. Zároveň jsem se začal zajímat o kompletní **zpracování kamenů do leštěné podoby** – od hrubého řezu až po finální leštění. Po letech experimentů, rad zkušenějších a metodou pokus–omyl jsem se propracoval k uspokojivým výsledkům, a to již na **strojích vlastní konstrukce**.

Jako člověk s citem pro estetiku a výtvarné pojetí jsem se nemohl vyhnout **fotografii**. Zpočátku jsem snímal kameny jako celky na černém skle, později jsem hledal **grafické kompozice v drobných výřezech** – nikoli v extrémním makru, ale ve scénách odehrávajících se na ploše několika čtverečních centimetrů. V letech **2014–2024** jsem byl světem kamenů natolik pohlcen, že jsem opustil svou původní profesi a

po téměř deset let se jejich zpracování věnoval **na plný úvazek**. Expozice představuje **mineralogickou pestrost české části Krušných hor a Barrandienu** – dvou geologicky kontrastních oblastí s bohatou historií vzniku křemenných hmot.

Představená kolekce leštěných **achátů, jaspisů, ametystů a železitých křemenů** pochází z mé soukromé sbírky, která dlouhodobě mapuje rozmanitost přírodních kamenů a jejich výskyt v české krajině. Výstavu doplňují **velkoformátové fotografie** detailů a textur, odhalující vnitřní kompozice kamenů – vrstvy, páskování, barevné a geometrické přechody – které lze vnímat jako jedinečná „**umělecká díla přírody**“.

Cílem výstavy je upozornit především na **estetický rozměr minerálů**, spojujících v sobě geologii, výtvarné umění – nebo chcete-li „vidění“ – a sběratelskou vášeň.

7.2.3 Kulturní akce v Muzeu T. G. Masaryka v Lánech

Mezi významné aktivity Muzea T. G. Masaryka v Lánech patří pořádání pestré škály doprovodných a společenských akcí, a to jak v prostorách muzea, tak i mimo ně. V průběhu roku muzeum samostatně uspořádalo nebo se podílelo na řadě kulturních a vzdělávacích událostí, mezi něž patřily besedy, přednášky, hudební vystoupení a další doprovodné programy.

- Listopad 2024 – únor 2025 – rekonstrukce toalet
- 25. 1. Reprezentační ples obce Lány a Muzea T. G. Masaryka v Lánech
- 8. 3. Den s T. G. M.
- 6. 4. Velikonoční prodejní výstava
- 23. 4. Tisková konference – prezentace Středočeského kulturního léta v Muzeu T. G. Masaryka v Lánech
- 26. 4. (Ne)vinné Lány – festival vína
- 5. Přípitek v muzeu – zahájení Dvořákova hudebního festivalu
- 13. 5. Výjezdní zasedání Výboru pro kulturu a památkovou péči Středočeského kraje
- 19. 5. Natáčení panelové diskuze – "Lovecká diplomacie, aneb od historie k současnosti"
- 26. 5. natáčení pořadu – Jan Masaryk
- 29. 5. Beseda s Alenou Kirpálovou „Sladké sny, tvrdá práce: Cesta Aleny

Kirpálové do světa gastronomie“

- 13. 9. Masarykova vatra
- 23. 10. Přednáška Robin Ambrož – Historie Křivoklátských lesů
- 28.10. Simultánní šachová partie
- 4. 11. Promítání dokumentu Óm a následná beseda s protagonisty filmu
- 8. 11. Setkání Pátečníků v Muzeu T. G. Masaryka v Lánech
- 15. 11. Vítání nových rodin
- 20. 11. Předávání dětských literárních cen Středočeského kraje
- 23. 11. Prodejní adventní výstava
- 26. 11. Setkání MASK
- 28. 11. Řízená degustace
- 29. 11. Řízená degustace
- 23. 12. Betlémské světlo

7.2.4 Spolupráce se školami a nabídka výukových programů

Muzeum dlouhodobě spolupracuje se základními a středními školami v regionu a nabízí vzdělávací programy přizpůsobené různým věkovým skupinám žáků. Pro 1. a 2. stupeň základních škol je připraven výukový program Po stopách T. G. Masaryka, který žákům přibližuje osobnost prvního československého prezidenta i společenské a historické události, jež formovaly jeho život, myšlení a postoje.

Program je založen na interaktivním přístupu – žáci jsou během výkladu aktivně zapojováni prostřednictvím otázek, diskuse a společných aktivit. Součástí programu jsou také pracovní listy, vytvořené zvláště pro 1. a 2. stupeň základních škol, které slouží jako podpůrná učební pomůcka a pomáhají upevnit získané poznatky.

Obsah programu navazuje na rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, konkrétně na učivo 5. ročníku ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět (tematický okruh *Lidé a čas*) a 9. ročníku ve vzdělávacím oboru Dějepis (tematický okruh 7. *Moderní doba*).

V edukační nabídce je také výukový program doplněný pracovním listem určený pro gymnázia a střední školy. Program je koncipován tak, aby navazoval na vzdělávací oblast Dějepis a tematický okruh Moderní doba I.

Muzeum nemá muzejního pedagoga, proto realizaci výukových programů zajišťují průvodci ve spolupráci s odbornými pracovníky.

7.2.5 Sbírkotvorná činnost

Po celý rok pobočka rozšiřovala své sbírky. Do přírůstků bylo nově zapsáno:

34 přírůstkových čísel trojrozměrných sbírek

22 přírůstkových čísel fotografického fondu

30 přírůstkových čísel knižního fondu

7.3 Vlastivědné muzeum Jesenice

Vlastivědné muzeum Jesenice stejně jako v minulých letech věnovalo měsíc leden a únor roku 2025 udržovacím pracím a opravě budovy. Další měsíce již plné výstav, kulturních akcí a programů pro děti. K nejúspěšnějším kulturním akcím loňského roku patřila dvoudenní historická prezentace řemesel a středověkých činností s názvem Středověký den, určená pro akci pro veřejnost a pro Základní školu. Děti si procházely stanoviště, kde na ně čekalo vždy něco ze života ve středověku. Seznámily se s životem rytíře, ochutnaly placky z plotny, vyráběly kožené přívěsky. Vyzkoušely si střelbu z kuše a luku, tesání dřevěné nádoby, u bylinářky si mohly nechat namíchat čarovné bylinky.

Jesenické školy pravidelně vystavovaly práce svých žáků v muzeu, Integrovaná škola s muzeem spolupracovala formou prezentace cukrářských a zahradnických výrobků. Muzeum intenzivně spolupracovalo s Kulturní komisí města Jesenice. Zaměstnanci muzea pravidelně přispívali články do Jesenického občasníku.

Snahou muzea je pořádat kulturní akce, které spojují lidi, s různým zaměřením pro všechny skupiny návštěvníků. K nejúspěšnějším výstavám loňského roku patřila výstava deskových her ze soukromé sbírky. Pro výstavu se podařilo navázat spoluprací s i s firmou Piatnik, která zajistila návštěvníky velmi oceněný herní koutek pro děti i dospělé.

7.3.1 Výstavy

- **Petr Růžek , David Jeřábek – výstava autorských fotografií „Od Křivoklátských hvozdů po Alpské vrcholy“ (5.3.-20.4.)**

Výstava byla doplněna besedami pro jesenické školy o ochraně přírody a focení v přírodě.

- **Miroslav Mottl – Obrazy (23.4. – 1.6.)**

Výstava místního malíře, velmi oblíbená u místních obyvatel.

- **Kdo si hraje, nezlobí... (5.6. – 7.9.)**

Výstava stolních her 19. - 20. století, pořádaná ve spolupráci s Pavlem Langrem a firmou Piatnik. Hlavně u dětí měla velký úspěch, firma Piatnik zajistila hernu pro děti.

- **Fotoklub Jesenice** – (10.9. – 19.10.)

výstava místního spolku Fotoklubu.

- **Adventní a vánoční zvyky** (6.11. – 21.12.) Výstava o tradicích vánočních, ukázky zvyků, výstava hezky doplňovala akci Advent v muzeu a vytvářela krásnou vánoční atmosféru. Školní výpravy chodily na komentovanou prohlídku výstavy a povídání o Vánocích. K otevření výstavy se pořádala Noc v muzeu na téma – občůzkové postavy v předvánočním čase a předvádění vánočních zvyků.

- **Drátenictví** – dlouhodobá výstava v malém sále, doplněna vlastní lektorskou činností a předváděním řemesla, v letních měsících se konala „Odpoledne s dráteníkem“.

7.3.2 Kulturní akce a přednášky

Petr Růžek – beseda pro veřejnost, besedy pro Zš Jesenice, fotografování v přírodě a ochrana přírody

Inspirativní kultura Aboriginců – povídání o životě původních obyvatel Austrálie

Středověký den – dvoudenní akce pro veřejnost a jesenickou Zš, konala se v neděli a v pondělí, velmi povedená akce, ukázky středověkého života, rytířská zbroj, pokrmy ochutnávka, výroba kožených přívěsků, bylinková magie, lukostřelba, pro školu připraven pracovní list k akci

Odpoledne s dráteníkem – pro veřejnost, ukázky drátenického řemesla a povídání o životě dráteníků, akce se opakuje

Štrůdlové slavnosti – tradiční akce pro milovníky sladkého i slaného štrůdlu,

odpoledne s muzikou a soutěžením v pečení

Jesenické momentky – beseda s diapozitivy, snímky staré Jesenice, promítané v původním provedení diapozitivů na staré promítačce, která byla darována muzeu

Středověké zbraně – přednáška Josefa Hložka ze Západočeské univerzity v Plzni

Noc v muzeu – večerní zahájení výstavy na téma předvánoční a vánoční zvyklosti a tradice, obchůzkové postavy, které mohl návštěvník potkat v muzeu, Sv. Lucie, Čert, Mikuláš, Anděl, Sv. Barborka, ukázky vánočních zvyků, lití olova, krájení jablíčka, házení pantoflem, pouštění lodiček, malá noční hudba v dámském salonku, vše za minimálního osvětlení ve večerním duchu s duchy,

Advent v muzeu – nejnavštěvovanější akce celého roku, vánoční jarmark, dílny pro děti, ukázka řemesla kovář, příjemná atmosféra

Betlémské světlo – odpoledne s muzikou a svařákem, předání Betlémského světla

Vánoční přednášky o tradicích a zvyklostech pro školy

7.3.3 Programy pro školy

Pro školní výpravy, tábory a skupiny nabízíme doprovodné programy:

Drátování – do připravených drátěných šablon vplétají děti korálky a zdobí dle vlastní fantazie, program je vhodný na vánoce (šablony zvonek, hvězda apod.), na velikonoce (vejce), ale i přes rok (ptáček, srdce), velmi dobře přijímaný dětmi, děti si odnesou hotový výrobek, pro starší lze program doplnit o přednášku historie drátenictví

Výroba bylinkového čaje – v expozici lékárny si děti samy míchají bylinkový čaj ze sušených bylin, podáváme výklad o léčivých rostlinách, děti se seznámí s vůněmi bylin a podle toho si vyrobí čaj pro sebe, v expozici se dozví o vystavených exponátech a

bylinkách, které zde sušíme, na expozici volně navazuje bylinková zahrada na dvoře muzea, děti si odnesou hotový čaj v sáčku

Drhání náramků – program je vhodný pro starší děti, jsou připraveny rámky, do nichž se vplétá provázek různých barev a doplňuje se korálky, děti si odnesou drhaný náramek

Výroba svíčky – oblíbený vánoční program, výroba svící ze včelích voskových mezistěn, s vánočním přáním

Pracovní list příroda – omalovánka a jednoduché otázky k expozici přírody, pro menší děti

Pracovní list poklady středověku – kvíz s tajenkou pro starší děti, odpovědi najdou v expozici pokladů

Komentovaná prohlídka muzea – se skupinou projdeme všechny expozice s výkladem
Za teplého počasí probíhají programy i venku, je to praktické když přijde hodně početná skupina. Všechny programy vedeme my. Na většině přednášek a akcí spolupracujeme s Muzejním spolkem města Jesenice a město tyto akce finančně podporuje.

7.3.4 Návštěvnost:

Vlastivědné muzeum Jesenice navštívilo v roce 2025 4782 návštěvníků.

7.3.5 Sbírkotvorná činnost

Za rok 2025 jsme zapsali do **sbírek 10 předmětů**, převážně domácího charakteru. Daří se nám rozšiřovat i pomocný materiál z darů jesenických občanů. V procesu restaurování máme stále dva secesní kabátky, které by měly rozšířit expozici dámského salónu a Madonu, nalezenou na Sosni, která je unikátem našich sbírek.

V Západočeské univerzitě jsme nechali vyrobit repliku konvice z Tleského pokladu ve 3D tisku, která bude na jaře vystavena místo originálu, který bude převezen do Národního muzea v Praze. Bude se zde konat mimořádná výstava Přemyslovci, ve

spolupráci se Správou Pražského Hradu a Tleský poklad zde bude prezentován.
Slibujeme si od toho větší propagaci jesenického muzea.

7.4 Muzeum Nové Strašecí

Po celý rok 2025 se Muzeum Nové Strašecí věnovalo zpracování a ochraně sbírek muzejní povahy, včetně jejich prezentace. Uspořádalo mnoho kulturních a edukačních akcí.

7.4.1 VÝSTAVNÍ A EDUKAČNÍ ČINNOST

V levé části přízemí muzejní budovy je instalována stálá expozice s názvem „Keltové na Rakovnicku“, která byla slavnostně otevřena v roce 2007. Expozice vznikla podle scénáře přední české archeoložky a specialistky na dobu laténskou PhDr. Natálie Venclové a připomíná evropsky významné keltské lokality v okolí města Nové Strašecí.

Interaktivní archeologická expozice seznamuje návštěvníky s příběhem nálezu proslulé opukové keltské hlavy, nalezené dne 19. května 1943 na jižním okraji obory Na Libeni u Mšeckých Žehrovic Josefem Šlajchrtem. Skulptura byla vytvořena Kelty ve druhé polovině 3. století př. n. l. z bělohorské opuky, jejíž výskyt zasahuje i na Novostrašecko. Předpokládá se, že mohla představovat uctívaného, heroizovaného člena místní komunity, pravděpodobně druida. Busta, jejíž kopie je v expozici vystavena, zobrazuje muže s typickým keltským nákrčníkem (torques), symbolem příslušnosti k vyšší společenské vrstvě. Součástí expozice je rovněž figurína této fiktivní postavy.

V expozici jsou dále prezentovány bronzové a skleněné archeologické nálezy, repliky keltského obydlí, figuríny v tradičním keltském oděvu, model valového areálu, hrncířské pece, železářské huti a dílny na výrobu švartnových šperků. Právě výroba švartnových ozdob je specifikem této oblasti, která je archeology označována jako významná industriální oblast keltské Evropy ve 3. století př. n. l.

V minulých letech proběhla částečná obnova expozice spočívající ve vymalování obou výstavních místností a úpravě interiéru repliky keltského obydlí, kde byl původní písek nahrazen hnědým umělým trávnikem z důvodu většího komfortu návštěvníků. S ohledem na dobu svého vzniku by si však expozice zasloužila komplexnější renovaci a další obsahové i vizuální oživení.

Součástí nabídky muzea je také lektorský program s názvem „Po stopách keltské hlavy“, realizovaný přímo v expozici. Program je často doplněn odborným výkladem archeologů muzea a pro zájemce rovněž praktickou dílnou zaměřenou na výrobu sádrového odlítka hlavy keltského druida, během níž si děti vyzkoušejí techniku odlévání do forem. V roce 2025

se programu zúčastnilo 22 školních skupin s celkovým počtem 532 žáků a pedagogických doprovodů.

Druhá stálá národopisná expozice s názvem „Expozice venkova“, umístěná v prvním patře muzejní budovy, vznikla v roce 2017 za finanční podpory Středočeského kraje. Při její koncepci byly zohledněny moderní trendy současného muzejnictví, s důrazem na názornost, interaktivitu a možnost aktivního zapojení návštěvníků. Expozice přibližuje každodenní život a vybrané aspekty minulosti prostřednictvím originálních sbírkových předmětů i replik, které dokumentují běžné činnosti a tradiční řemesla našich předků, provozovaná zejména ve venkovském prostředí.

V části věnované přípravě pokrmů jsou k vidění pomůcky sloužící ke zpracování zemědělských produktů – k mletí mouky, k drčení různých surovin, k přípravě mléčných produktů. Replika pece a kamen s funkční troubou včetně potřebného náčiní evokuje vlastní vaření a pečení. Kout s matkou a miminkem připomíná péči o naše nejmenší v dobách minulých i zvyklosti, které doprovázely tuto radostnou událost. Další část expozice se zaměřuje na zpracování textilních surovin – od přípravy vláken až po tkaní textilií. Představeny jsou jednoduché rukodělné textilní techniky i výroba a šití oděvů v domácím prostředí. Významnou součástí venkovského života byla rovněž tradiční řemesla úzce navázaná na regionální zemědělství, zejména zpracování dřeva (tesaři, truhláři, sekerníci), kovů (kováři) a výroba či oprava obuvi (ševci). Základní výrobní nástroje těchto řemesel jsou prezentovány formou názorné expozice.

Také k této expozici muzeum nabízí několik lektorských programů národopisného charakteru. V roce 2025 bylo realizováno celkem 13 edukačních programů na témata „Zpracování textilních vláken v domácnosti“, „Za tajemstvím lidové stravy“ a „Naše kráva mléko dává“, kterých se zúčastnilo 289 dětí včetně pedagogického doprovodu.

Prostorná síň Expozice venkova je využívána také jako přednáškový a multifunkční sál, a to zejména pro aktivity Klubu Cesty za poznáním, dále pro krátkodobé akce muzea a edukační aktivity.

V roce 2025 se zde uskutečnil edukační program „Velikonoční příběh“, který je blíže popsán v souvislosti s tradiční muzejní akcí „Soutěž o nejkrásnějšího a nejchutnějšího velikonočního beránka“ (viz níže).

V závěru roku byl tento prostor využit k realizaci edukačního programu „Půjdeme spolu

do Betléma“. V jeho rámci si děti prohlédly výstavu Kouzlo Vánoc, seznámily se s vánočními zvyky a tradicemi, vyzkoušely si výrobu perníčků pomocí vykrajovátek, perníčky následně ozdobily cukrovou polevou a na závěr si vytvořily vánoční dekoraci v podobě sněhuláka. Programu se zúčastnilo 23 školních kolektivů s celkovým počtem 496 dětí a pedagogických doprovodů. Dorazily k nám všechny mateřské školy z Nového Strašecí, dále mateřské školy z Řevničova a Tuchlovic, stejně jako žáci základních škol z Nového Strašecí, Tuchlovic a Kamenných Žehrovic.

Ve výstavním sále určeném pro pořádání krátkodobých výstav, umístěném v prvním patře muzejní budovy, bylo v průběhu roku 2025 realizováno celkem osm tematicky rozmanitých výstav v následujících termínech:

1. 01. 01. – 05. 01. 2025 Sváteční bábovka
2. 09. 01. – 09. 02. 2025 Aika Hladíková – Vnímání
3. 13. 02. – 23. 03. 2025 Renata Collard a Zbyněk Žoha – Na posvátné hory Inků
4. 28. 03. – 11. 05. 2025 Rok v kuchyni našich babiček
5. 15. 05. – 22. 06. 2025 Ateliér Slaný – Barevný svět kolem nás
6. 26. 06. – 14. 09. 2025 Výstava Angličáků ze soukromé sbírky Petra Novotného
7. 18. 09. – 14. 11. 2025 Poslední dny války na Novostrašecku
8. 21. 11. – 31. 12. 2025 Kouzlo Vánoc ze soukromé sbírky Lenky Urbanové

1. Sváteční bábovka

(výstava z vlastního sbírkového fondu muzea)

Od 28. listopadu 2024 byla ve výstavní síni muzea otevřena výstava s názvem Sváteční bábovka, věnovaná pečení jednoho z nejoblíbenějších tradičních moučníků, který po generace patří ke stálým svátečního i nedělního jídelníčku. Výstava přiblížila historii bábovky nejen jako kulinářského fenoménu, ale také jako kulturního a společenského symbolu domácího pečení.

Návštěvníci se seznámili s vývojem tohoto moučníku od jeho předchůdkyň – kynutých sladkých buchet pečených ve větších formách, známých již ze starších kuchařských předpisů předcházejících době Magdaleny Dobromily Rettigové. Právě v jejích receptech se vedle názvu bábovka objevují také starší označení, jako například Kugelhupf, „Dobrá buchta“ či „Císařská buchta“. V průběhu 19. století se s novými vydáními Rettigové Domácí kuchařky proměňovaly i recepty, mimo jiné zavedením pečicích prášků namísto kvasnic.

V první polovině 20. století se bábovka natrvalo etablovala jako typický sváteční a nedělní moučník ke kávě. Dnes patří k nejčastěji zastoupeným receptům v kuchařských knihách i na specializovaných webových stránkách, a to v celé škále variant – od tradičních až po méně obvyklé.

Výstava představila bohatou kolekci historických pečicích forem na bábovky z muzejních sbírek, doplněnou o doklady jejich dlouhodobé obliby v podobě rodinných forem děděných z generace na generaci i moderních forem z novodobých materiálů. K vidění byly tradiční okrouhlé i srdcovité formy s typickým kuželovitým výstupkem, zdobené žlábký či plastickými ornamenty. Z měšťanského prostředí pocházely bohatě tvarované měděné a cínové formy, zatímco na venkově se uplatňovaly především formy hrnčířské a kameninové. Zastoupeny byly rovněž plechové a litinové formy, rozšířené zejména od poloviny 19. století.

Výstava skončila 5. ledna 2025 a během ledna 2025 ji navštívilo 39 osob.

2. Aika Hladíková – Vnímání

(autorská výstava obrazů)

Ve čtvrtek 9. ledna 2025 v 18 hodin byla vernisáží zahájena autorská výstava obrazů s názvem Vnímání, kterou připravila paní Aika Hladíková. Vernisáže se zúčastnilo celkem 37 návštěvníků.

Autorka, tvořící pod uměleckým pseudonymem, se narodila v roce 1965 v Kladně, kde dosud žije a tvoří. K malbě se po pětatřicetileté přestávce vrátila před čtyřmi lety; od původní olejomalby záhy přešla k technice akrylu. Přestože je jí blízké především abstraktní umění, do svých děl často začleňuje realistické prvky, včetně portrétů a figurálních motivů. Její tvorba pracuje s abstrakcí, surrealismem, prvky escherovského superrealismu i grafickým pojetím obrazu.

Tvorba Aiky Hladíkové se vyznačuje výraznou stylovou i technickou rozmanitostí, bohatou barevností a experimentováním se strukturální malbou, která místy evokuje reliéfy či fragmenty starých fresek. Celou její tvorbou prostupuje hluboký obdiv k životu a přírodě, stejně jako fascinace světem emocí. Tyto vnitřní prožitky se v obrazech prolínají s realitou, jež může působit mírně deformovaně, avšak odráží subjektivní vnitřní svět jednotlivce. Prostřednictvím svých děl se autorka snaží navázat dialog s divákem, nabídnout mu alternativní pohled na svět umění, překračovat zažité hranice a otevírat prostor pro fantazii. Od roku 2024 se Aika Hladíková pravidelně účastní společných výstav a realizuje samostatné výstavní projekty. Část jejího portfolia, aktuální informace o výstavách i autorský blog jsou dostupné na jejích webových stránkách. Autorka je rovněž aktivní na sociálních sítích a v online galeriích; její díla jsou zastoupena v soukromých sbírkách.

Výstava, prezentující barevná, hravá a inspirativní díla, byla přístupná veřejnosti do neděle 9. února 2025 a během jejího trvání ji navštívilo celkem 379 osob.

3. Renata Collard a Zbyněk Žoha – Na posvátné hory Inků (autorská výstava fotografií)

Ve čtvrtek 13. února 2025 v 17 hodin byla velmi originálně pojatou vernisáží zahájena autorská výstava fotografií Renaty Collard a Zbyňka Žohy s názvem Na posvátné hory Inků. Vernisáže se zúčastnilo 47 návštěvníků.

Výstava zavedla návštěvníky do majestátního prostředí And, jejichž vrcholy dosahují nadmořské výšky téměř 7 000 metrů. Inspirována výstupy na významné hory spjaté s kulturou Inků, přiblížila příběhy náročných cest na vrcholy, kde byly objeveny pozůstatky dávných rituálů. Na desítkách andských hor ve výškách nad 5 000 metrů byly archeology nalezeny doklady přítomnosti Inků, včetně mrazem zachovaných těl dětí obětovaných před více než 500 lety během posvátných ceremonií.

Výstava vzdala hold nejen duchovnímu bohatství a kulturnímu odkazu civilizace Inků, ale také archeologům, horolezcům a badatelům, kteří se podíleli na odhalování těchto výjimečných kapitol lidských dějin. Jejich práce připomíná hlubokou úctu, kterou si andské hory i kultura s nimi spjatá zasluhují.

Renata Collard se narodila 1. 9. 1968 v Teplicích a vystudovala biologii a biochemii na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy. Posledních 20 let žije na úpatí Skalistých hor. V roce 1999 podnikla svou první cestu do Jižní Ameriky na ledovcovou horu El Plomo (5 000 m), významnou pro inckou kulturu. Od té doby absolvovala desítky výprav do Ekvádoru, Peru, Bolívie, Chile a Argentiny, během nichž navštívila předkolumbovské chrámy, citadely a zdolala řadu pětitisícových i šestitisícových vrcholů, jako Cordillera Blanca či Cordillera Real. Její inspirací jsou incké posvátné hory s archeologickými nálezy Dr. Reinharda. V posledních letech spolupracovala s horským vůdcem Arcadiem Mamanim, který k horám přistupuje s hlubokou úctou k tradicím svých předků. Fotografie z jejích cest byly vystaveny na mnoha cestovatelských přednáškách a na výstavách, například v galerii Scarabeus, na zámku Nové Hrady, v Muzeu T. G. M. Rakovník či na Pedagogické fakultě UK.

Zbyněk Žoha (28. 7. 1954 – 2. 7. 2003) vystudoval ekonomii, avšak jeho celoživotní vášní byly hory, fotografie a cestování. V 80. letech absolvoval Pražskou fotografickou školu a intenzivně se věnoval horolezectví i fotografování vysokohorské krajiny. Procestoval centrální Pamír, Tchien-Šan, Alpy, Skandinávii, Island, Nepál i Jižní Ameriku, která se stala jeho osudovou destinací. Působil rovněž jako průvodce cestovních kanceláří, mimo jiné při expedicích na nejvyšší horu Jižní Ameriky – Aconcaguu. Podnikl četné výpravy

do Patagonie, Cordillera Blanca i dalších jihoamerických oblastí. Při svých cestách používal středoformátový fotoaparát a panoramatický přístroj Noblex 150UX, s nímž vytvářel výjimečné snímky v úhlu záběru 146°. Jeho fotografie byly publikovány v časopisech Koktejl, Outdoor či Everest a byly součástí prestižních výstav, například Czech Press Photo 2000 či International Panorama Photo Exhibition 2002. Poslední výstava jeho prací se uskutečnila v roce 2003 v ČTK; krátce poté Zbyněk Žoha tragicky zahynul při expedici na horu Licancabur v Bolívii. Pod horou zůstává jeho oblíbený Cimrmanův citát: „Každé zbytečné slovo je zbytečné.“

Výstava Na posvátné hory Inků byla poctou nejen civilizaci Inků, ale i archeologům, horolezcům a průkopníkům, kteří se podíleli na výzkumu andských vrcholů a významně přispěli k poznání této výjimečné kulturní oblasti. Výstava byla přístupná veřejnosti do neděle 23. března 2025 a během jejího trvání ji navštívilo celkem 643 osob.

4. Rok v kuchyni našich babiček

(výstava z vlastního sbírkového fondu muzea)

Od pátku 28. března 2025 byla v muzeu zpřístupněna výstava s názvem Rok v kuchyni našich babiček, která připomněla tradiční každodenní i sváteční stravování našich předků v průběhu celého roku. Výstava představila proměny lidového jídelníčku v závislosti na ročním období, zemědělském cyklu i kalendáři lidových zvyků a svátků.

Každodenní strava bývala zpravidla jednoduchá a skromná, zatímco rodinné oslavy a výroční obyčeje, například svatby, masopust, Velikonoce, poutě, posvícení či Vánoce, přinášely výrazné rozšíření jídelníčku jak z hlediska kvality, tak množství připravovaných pokrmů. Typickým rysem lidového stravování bylo střídání období půstu (zejména před Velikonoce a během adventu) s obdobím relativního dostatku, například během náročných polních prací či svátečních dnů.

Strava našich předků byla založena především na produktech místního zemědělství. Základ tvořily obilniny, luštěniny, zelenina a ovoce, doplněné produkty z chovu hospodářských zvířat, zejména masem, mlékem, mléčnými výrobky, vejci a medem. Stravu v menší míře doplňoval lov a sběr lesních plodů či hub. Nakupované suroviny, například káva nebo některé druhy koření, se na venkově začaly ve větší míře objevovat až koncem 19. století. Výstava se zaměřila především na období druhé poloviny 19. a první poloviny 20. století, z něhož se v muzejních sbírkách dochovalo značné množství předmětů sloužících ke zpracování, uchovávání a přípravě potravin i ke stolování. Řada těchto předmětů se v modernizované podobě používá dodnes.

Výstavu si mohli návštěvníci prohlédnout až do 11. května 2025 a během této doby ji

navštívilo 1.065 osob.

5. Barevný svět kolem nás

(autorská výstava obrazů)

Od čtvrtka 15. května 2025 byla v muzeu zpřístupněna výstava obrazů s názvem Barevný svět kolem nás, připravená výtvarným Ateliérem Malování – kreslení ve Slaném.

Ateliér zahájil svoji činnost v roce 2013 a jeho cílem je rozvíjet tvůrčí schopnosti účastníků napříč všemi věkovými kategoriemi. Kurzy jsou určeny jak začátečníkům, tak pokročilým a profesionálním malířům, kteří se chtějí zdokonalovat v různých technikách kresby a malby.

Na výstavě se představily čtyři autorky:

RNDr. Dana Holečková – zakladatelka a lektorka ateliéru, původem ze Slaného, dnes žijící ve Dvoře Králové nad Labem. Po mnoha letech práce se zoologií a profesionálním fotografováním se naplno věnuje malbě, především zvířat a přírody, včetně exotických lokalit (Afrika, Brazílie). Pravidelně vystavuje na samostatných i společných výstavách v Čechách i v zahraničí.

Dana Břeňová – obyvatelka Slaného, maluje a kreslí od mládí, od roku 2015 pravidelně navštěvuje semestrální kurzy Ateliéru Malování – kreslení ve Slaném. Její obrazy zaujmou precizností a realistickým pojetím.

Danuše Neškovska – bydlí v Pcherách a tvoří od roku 2016, kurzy v ateliéru navštěvuje pravidelně od roku 2017. Její poetické práce jsou detailně propracované a výborně pracují se světlem a stínem.

Ing. Hana Krupičková – bydlí v Lánech, maluje od roku 2018, absolvovala kurzy Ateliéru Mozaika Praha a Ateliéru Praha 5, od roku 2019 pravidelně navštěvuje kurzy ve Slaném. Její tvorba vyniká barevností a osobním pohledem na okolní svět.

Všechny vystavující autorky se pravidelně účastní samostatných i společných výstav včetně prezentací ve Slaném, Praze a dalších místech, například v Muzeu T. G. Masaryka v Lánech.

Výstava Barevný svět kolem nás představila rozmanité pojetí témat, od zvířat a krajiny po jemné světelné nuance, a nabídla návštěvníkům možnost nahlédnout do světa fantazie, emocí a osobního výtvarného vyjádření. Výstava byla prodejní – většina vystavených obrazů byla k zakoupení za příznivé ceny, doplněná o drobné suvenýry, například autorská pexesa a sešity s motivy zvířat.

Výstava trvala do 22. června 2025 a přišlo se na ni podívat 1.071 osob.

V rámci výstavy muzeum připravilo Tvořivé víkendové dílny (viz Doprovodné akce muzea).

6. Výstava Angličáků

(ze soukromé sbírky pana Petra Novotného)

Ve čtvrtek 26. června 2025 proběhlo v 17 hodin slavnostní zahájení výstavy Angličáků ze soukromé sbírky Petra Novotného, které se zúčastnilo 21 osob.

Petr Novotný z Kadaně vlastní jednu z největších sbírek modelů značky Matchbox v České republice – celkem přes 25 000 kusů. Na výstavě byla prezentována část jeho sbírky, se zaměřením na tři hlavní řady: klasickou sérii v měřítku 1:75, King Size (K) a historickou veteránskou sérii Y – YesterYear. Sběratel se dlouhodobě snaží získat všechny dostupné varianty jednotlivých modelů, přičemž u některých existuje i čtyřicet odlišných verzí lišících se barvou, volantem, sedačkami či koly.

Výstava nabídla legendární modely z roku 1953, kuriozity jako autíčka ve tvaru nosorožce či krokodýla, korunovační kočár britské královny, obrněný Rolls-Royce se střílnou či Stephensonovu parní lokomotivu. Kromě modelů Matchbox návštěvníci viděli i sběratelské kousky značek Bburago, Hot Wheels, Schuco, Siku, Lego a další. Výstava byla určena jak pamětníkům, tak dětem a široké veřejnosti, která si chtěla připomenout kouzlo miniaturních autíček.

Historie modelů Matchbox sahá do počátku 50. let 20. století. Firma Lesney Products, založená v roce 1947 v Anglii, vyrobila první model silničního válce v roce 1953 na popud dcery jednoho z inženýrů – tak, aby se vešel do krabičky od zápalek. Od té doby se Matchbox stal celosvětovým fenoménem. První série modelů, číselovaná 1–75, byla určena dětem a postupně vznikly další tematické řady, včetně prestižní série Models of Yesteryear zaměřené na historické dopravní prostředky. Každý model se balil do malé papírové krabičky, jejíž design vycházel z obalu zápalek značky Norvic — vyráběných kdysi známými československými závody SOLO Sušice. Název Matchbox tak opravdu doslova znamená „krabička od zápalek“. Postupem času nahradily papírové obaly praktičtější plastové, ale původní kouzlo i myšlenka – potěšit malé i velké milovníky autíček – zůstaly. Následovaly další tematické řady jako Major Packs, King Size, Hitch and Haul a mnohé další. Každá si našla své fanoušky – ať už mezi vášnivými sběrateli, nebo mezi těmi, kdo si autíčko prostě jen chtěli pro radost koupit. Firma změnila několik vlastníků, až ji v roce 1997 získala společnost Mattel, která tehdy vlastnila také značku Hot Wheels.

Výstava Angličáků byla veřejnosti přístupná během celých letních prázdnin a trvala až do neděle 14. září 2025. Během tohoto období ji navštívilo celkem 1.169 osob. Expozice představila fascinující svět miniaturních automobilů a přiblížila sběratelskou vášeň Petra Novotného, jehož soukromá sbírka je svědectvím o jednom z nejoblíbenějších koníčků napříč generacemi.

V rámci výstavy muzeum připravilo na letní prázdniny doprovodný program Angličákové dobrodružství (viz Doprovodné akce muzea).

7. Poslední dny války na Novostrašecku

(výstava z vlastního sbírkového fondu muzea)

Ve čtvrtek 18. září 2025 v 17 hodin se ve výstavní síni muzea uskutečnila slavnostní vernisáž výstavy Poslední dny války na Novostrašecku, které se zúčastnilo 13 osob.

Výstava připomněla 80. výročí ukončení druhé světové války a nabídla návštěvníkům pohled na dramatické události roku 1945 v našem regionu.

Expozice prezentovala dobové fotografie, archivní dokumenty a sbírkové předměty, včetně vojenských uniforem, výzbroje a osobních předmětů vojáků i civilistů. Návštěvníci se prostřednictvím těchto artefaktů seznámili nejen s válečnou frontou, ale i s každodenním životem obyvatel Novostrašecku v závěrečných měsících války. Velkoformátové panely dokumentovaly průběh osvobození Československa, přičemž byla věnována zvláštní pozornost mobilizaci v roce 1938, okupaci, odbojové činnosti, květnovému povstání a bojům o obrněný vlak. Součástí expozice byla také připomínka obětí mezi místními občany a příběhy těch, kteří se aktivně zapojili do odboje.

Výstava byla zařazena do celonárodní kampaně Muzea a 20. století: Válka a mír – 80 let od ukončení 2. světové války, vyhlášené Asociací muzeí a galerií. Projekt finančně podpořilo Město Nové Strašecí a Středočeský kraj.

Výstava nabízela možnost nejen připomenout si významné historické události, ale také pochopit, jak je prožívali obyvatelé našeho města a okolí. Výstava připomněla, že za vítězstvím a obnovením svobody stálo mnoho odvahy, obětí a odhodlání i v našem regionu.

Během trvání výstavy proběhlo 9 komentovaných prohlídek pro objednané školní skupiny s celkovým počtem 197 dětí a doprovázejících pedagogů.

Výstava byla pro veřejnost otevřena až do 14. listopadu 2025 a během jejího trvání ji navštívilo 874 osob.

8. Kouzlo Vánoc

(ze soukromé sbírky paní Lenky Urbanové)

Dne 20. listopadu 2025 byla v muzeu otevřena výstava s názvem Kouzlo Vánoc, která představila část soukromé sbírky paní Lenky Urbanové. Expozice nabídla návštěvníkům pohled do světa staročeských Vánoc a přiblížila atmosféru adventního a vánočního období minulých desetiletí prostřednictvím tradičních dekorací, ozdob a zvykoslovných předmětů.

Paní Lenka Urbanová se sběratelské činnosti v oblasti vánočních předmětů věnuje od roku 2000. Její původní zájem o vánoční balicí papíry a pohlednice se postupně rozvinul v rozsáhlou sbírku, zahrnující mimo jiné vánoční ozdoby, ubrousky, balicí papíry, pohlednice, novoročenky, skřipce na stromeček, formičky, louskáčky, cukrářské kolekce, betlémy, perníkovky, vánoční stojánky i dobové žárovíčky. Součástí expozice byly rovněž drobné předměty z počátku 20. století, například napichovátka na ořechy či mosazné košíčky na ovoce a cukrovinky. Za svou sběratelskou činnost obdržela paní Urbanová v roce 2015 Diplom za „Pozoruhodnou sbírku“ od Klubu sběratelů kuriozit, jehož je aktivní členkou.

Vedle sběratelské činnosti se paní Urbanová dlouhodobě věnuje také výrobě tradičních zvykoslovných předmětů, které byly součástí staročeských Vánoc, jako jsou například vrkoč, trnková větev, ježek, svět, třesolka či švestkoví čerti. Tyto prvky významně doplnily celkovou koncepci výstavy a přispěly k autentickému vyznění expozice.

Výstava *Kouzlo Vánoc* nabídla návštěvníkům možnost seznámit se s bohatstvím tradiční vánoční kultury a připomenout si hodnoty spojené s lidovými zvyky, rodinnými tradicemi a řemeslnou dovedností. Expozice byla zpřístupněna do 31. prosince 2025 a v průběhu jejího trvání ji navštívilo celkem 947 osob.

Muzeum Nové Strašecí dlouhodobě usiluje o aktivní spolupráci s místními institucemi, organizacemi a spolky při realizaci výstav i doprovodných kulturních a vzdělávacích akcí. Mezi významné partnery patří Město Nové Strašecí, se kterým muzeum spolupracuje například při pořádání Soutěže o nejhezčího a nejchutnějšího velikonočního beránka, Dne s Kelty a Adventního koncertu. Další spolupráce probíhá s Římskokatolickou farností při pořádání Adventního koncertu a se Základní uměleckou školou v Novém Strašecí a ve Stochově, jejíž žáci se pravidelně podílejí na hudebních vystoupeních v rámci vernisáží a dalších akcí muzea.

V roce 2025 muzeum úzce spolupracovalo s Městem Nové Strašecí na realizaci výstavy *Poslední dny války na Novostrašecku*, připravené u příležitosti 80. výročí ukončení druhé světové války. Výstava byla veřejnosti přístupná v prostorách muzea od 18. září do 14. listopadu 2025.

Muzeum zároveň rozvíjí spolupráci s dalšími institucemi a muzei. V roce 2025 byla navázána spolupráce s výtvarným Ateliérem Malování – kreslení ve Slaném při realizaci výstavy *Barevný svět kolem nás*.

V uvedeném roce muzeum rovněž spolupracovalo se soukromými umělci a sběrateli, kteří

projevili zájem prezentovat své autorské projekty v muzejních prostorách. Uskutečnily se například výstava obrazů Aiky Hladíkové, výstava fotografií Renaty Collard a Zbyňka Žohy, výstava angličáků ze soukromé sbírky pana Petra Novotného a vánoční výstava sbírky paní Lenky Urbanové.

Všechny výstavy v roce 2025 navštívilo celkem 6.187 osob.

7.4.2 DOPROVODNÉ AKCE

Muzeum Nové Strašecí pravidelně nabízí široké spektrum doprovodných akcí, mezi které patří lektorské programy pro školy, komentované prohlídky, výtvarné dílny a workshopy, vernisáže a derniéry, přednášky, besedy a autorská čtení, konference, vzpomínkové akce, soutěže, koncerty a další aktivity pro veřejnost.

Některým činnostem, zejména edukačním programům, byla věnována pozornost již v předchozí kapitole, přednáškové činnosti pak bude věnována kapitola následující.

V průběhu roku 2025 Muzeum Nové Strašecí zorganizovalo následující akce:

- Čtyři vernisáže, které zahájily výstavu obrazů Aiky Hladíkové s názvem „Vnímání“, výstavu fotografií Renaty Collard a Zbyňka Žohy s názvem „Na posvátné hory Inků“, výstavu Angličáků ze soukromé sbírky Petra Novotného a výstavu uspořádanou k připomenutí 80 let od ukončení druhé světové války s názvem „Poslední dny války na Novostrašecku“ (viz výstavní činnost bod 2, 3, 6 a 7). Těchto vernisáží se zúčastnilo celkem 118 osob.
- V dubnu 2025 muzeum připravilo pro návštěvníky oblíbený program Jarní tvoření, určený zejména dětem a rodinám s dětmi. Program zahrnoval výtvarné a tvořivé aktivity, při kterých si děti mohly zasadit osení, vyrobit velikonoční dekorace a zapojit se do pátrací hry po kraslicích rozmístěných po celém muzeu. Tvořivé dílny se uskutečnily v sobotu 5., 12. a 19. dubna od 9 do 13 hodin, v neděli 6., 13. a 20. dubna od 13 do 17 hodin, a o velikonočních prázdninách 17. a 18. dubna 2025 od 8 do 16 hodin. Této možnosti tvoření využilo celkem 140 dětí, které si z muzea odnesly vlastní výrobky i pozitivní zážitek z hravého poznávání velikonočních tradic.

- V rámci doprovodného programu k výstavě Barevný svět kolem nás připravilo muzeum tvořivé víkendové dílny určené dětem. Program byl zaměřen na výtvarné aktivity podporující rozvoj fantazie, kreativity a jemné motoriky v příjemném prostředí muzea. Tvořivé dílny byly zahájeny 1. června 2025 na Den dětí, během kterého obdrželo každé dítě drobnou odměnu, a probíhaly každý víkend až do 22. června 2025, vždy v sobotu od 9 do 13 hodin a v neděli od 13 do 17 hodin. Děti se při tvoření zaměřovaly především na výrobu zvířecích motivů, například včelky, housenky, žáby a dalších tematických výrobků. Těchto tvořivých dílen se zúčastnilo celkem 10 dětí, které si z muzea odnesly vlastnoručně vytvořené práce i pozitivní zážitek z výtvarného tvoření.
- V průběhu letních prázdnin se muzeum zapojilo do celorepublikové akce Archeologické léto 2025, kterou realizovalo ve spolupráci s Archeologickými ústavu Akademie věd ČR v Praze a v Brně. Uskutečnil se již 6. ročník oblíbených archeologických vycházek, jež návštěvníkům umožňují poznat významné archeologické lokality, běžně veřejnosti nepřístupné. Ve dnech 2. července a 9. srpna 2025 proběhly komentované archeologické výpravy k čtyřúhelníkovému valovému areálu u Mšeckých Žehrovic, významné památce z mladší doby železné. Lokalita je známá zejména nálezem opukové keltské hlavy a v minulosti sloužila jako sídlo keltské elity i prostor pro rituální aktivity. Areál se nachází v soukromé oboře Libeň, a je proto běžně veřejnosti nepřístupný, což činí tyto vycházky dlouhodobě velmi vyhledávanými.
- Na letní víkendy od 5. července do 28. srpna 2025, vždy v čase od 9 do 17 hodin, připravilo muzeum speciální doprovodný program s názvem Angličákové dobrodružství k výstavě Angličáků. Program byl určen především dětem a rodinám s dětmi a byl koncipován jako hravý a interaktivní, s důrazem na aktivní zapojení dětských návštěvníků. Děti se zapojily do dobrodružné hry, při níž hledaly jednotlivé dílky a sestavovaly model auta. Součástí programu byla tvořivá dílna, ve které si mohly vyrobit a vybarvit vlastní autíčko, závodní formulí nebo model hasičského či policejního vozu. Přípraveny byly rovněž zábavné závodní dráhy. Za splnění všech úkolů obdrželi účastníci symbolický řidičský průkaz vystavený na své jméno a drobnou sladkou odměnu. Této doprovodné aktivity využilo celkem 180 návštěvníků, převážně dětí, kteří si z muzea odnesli nejen vlastnoručně vytvořené výrobky, ale

také zážitek z hravého poznávání výstavy.

- V období od 18. října do 2. listopadu 2025 připravilo muzeum pro návštěvníky podzimní tvořivé dílny s názvem Mezi světy. Program byl určen především rodinám s dětmi a probíhal o víkendech a během podzimních prázdnin. Otevřeno bylo v sobotu 18. 10., 25. 10. a 1. 11. od 9 do 13 hodin, v neděli 19. 10., 26. 10. a 2. 11. od 13 do 17 hodin a v době podzimních prázdnin (28. – 31. října 2025) denně od 8 do 16 hodin. Prostory muzea se v tomto období proměnily v tematickou tvůrčí dílnu inspirovanou podzimní a halloweenskou atmosférou. Návštěvníci, zejména děti, si mohli vyrobit podzimní a strašidelné dekorace, například draky, dýně, kostry a další tematické výrobky. Součástí programu bylo také oblíbené hledání pavoučků štěstí a tradiční sezónní výzdoba. Vytvořené výrobky si všech 192 účastníků odneslo domů jako památku na společně strávený čas v muzeu.
- V průběhu adventního období připravilo muzeum pro návštěvníky tradiční Vánoční tvoření, které bylo určeno především rodinám s dětmi. Součástí programu byly tvořivé dílny zaměřené na výrobu vánočních dekorací a drobných dárků, jež si účastníci mohli odnést domů, a tematické hledání vánočních skřítků ukrytých v prostorách muzea. Vánoční tvoření probíhalo od 6. do 28. prosince 2025. Tvořivé dílny byly otevřeny o víkendech a dále během vánočních prázdnin ve vybraných dnech (6., 7., 13., 14., 20., 21., 23., 27. a 28. prosince 2025). Návštěvníci měli možnost napsat dopis Ježíškovi, vyrobit a ozdobit malý vánoční stromeček, sněhuláka či rukavice jako adventní dekoraci a vybarvit vánoční ozdoby. Program Vánočního tvoření navštívilo celkem 127 osob, které si své vlastnoručně vytvořené výrobky odnesly domů.
- Dne 23. prosince 2025, v předvečer Štědrého dne, měli návštěvníci muzea v době od 8 do 16 hodin možnost připálit si Betlémské světlo a odnést si jej do svých domovů. Betlémské světlo, neodmyslitelně spjaté s vánočním obdobím, je symbolem míru, naděje, lásky a přátelství. Tento plamínek pochází z betlémské jeskyně, kde se podle křesťanské tradice narodil Ježíš Kristus. Tradice Betlémského světla vznikla v Rakousku a do České republiky se rozšířila po roce 1989. Každoročně jej do Evropy přivázejí skauti, kteří zajišťují jeho předávání z Betléma přes Vídeň až do jednotlivých zemí. Světlo tak putuje napříč generacemi i kulturami jako poselství porozumění a lidské sounáležitosti. Možnost připálení Betlémského světla v muzeu využilo celkem

V roce 2025 se Muzeu Nové Strašecí podařilo díky grantové podpoře Města Nové Strašecí realizovat všechny tři tradiční akce muzea.

První z nich byla Soutěž o nejhezčího a nejchutnějšího velikonočního beránka, akce úzce spojená s oslavami velikonočních svátků. Součástí velikonočního programu bylo také tradiční přivítání jara prostřednictvím oblíbeného lektorského programu Velikonoční příběh, který je každoročně určen především dětem. Lektorský program probíhal v prostorách muzea od 1. do 16. dubna 2025. V jeho průběhu se děti seznamovaly s významem velikonočních svátků a souvisejícími lidovými zvyky. Program zahrnoval výklad o postních nedělích, pašijovém týdnu a jeho jednotlivých dnech. Děti z mateřských škol si rovněž zopakovaly poznatky o domácích zvířatech a jejich mláďatech, která se na jaře rodí. Součástí programu byly také praktické a tvořivé aktivity – děti si vyzkoušely řehťání a klapání velikonočními řehťáčkami a klapáčkami, vyrobily si vázičku s větvíčkami kočiček a připravily šátečky z listového těsta, které si odnesly domů.

Velmi pozitivně hodnotíme skutečnost, že se programu zúčastnily všechny mateřské školy z Nového Strašecí. Potěšující byla rovněž účast žáků Základní školy v Novém Strašecí, a to v celkovém počtu 248 osob, rozdělených do deseti školních skupin.

Vítání jara jsme v Muzeu Nové Strašecí tradičně zakončili oblíbenou Soutěží o nejhezčího a nejchutnějšího velikonočního beránka, která se konala ve středu 16. dubna 2025. Soutěž probíhala ve dvou soutěžních kategoriích – první byla určena dětem do 18 let a druhá dospělým návštěvníkům a studentům gastronomických oborů. Soutěžní beránky bylo možné přinášet do muzea až do 16. hodiny. V 17 hodin zasedla čtyřčlenná porota, aby jednotlivé výtvořky ohodnotila nejen podle vzhledu, ale také chuti, a rozhodla o vítězích obou kategorií.

Porotu třináctého ročníku soutěže tvořili:

1. paní Hana Špáňová – majitelka Pekařství a cukrářství Špáňa,
2. paní Mgr. Zuzana Levá, ředitelka Mateřské školy Na Kocourku z Nového Strašecí,
3. paní Ing. Stanislava Javůrková – členka Klubu cesty za poznáním,
4. pan Mgr. Karel Filip – starosta Města Nové Strašecí.

Během hodnocení si návštěvníci mohli čekání zpříjemnit poslechem Flašinetáře z Ostrova,

který nejenže představil historii a různé druhy flašinetů, ale také názorně ukázal, jak tento hudební nástroj funguje, a potěšil publikum řadou známých melodií. V průběhu hudební produkce porotci pilně hodnotili a ochutnávali. Poté již zbývalo jen hlasy sečíst a vyhlásit vítěze.

A jak nakonec dopadl třináctý ročník soutěže?

V dětské kategorii se sešlo šest soutěžních velikonočních beránků, z nichž se porotě nejvíce líbili a cenu za nejhezčího beránka získali:

1. místo – Míša Ešner ze Stochova (beránek číslo 2)
2. místo – Jiří a Jaroslav Jelínkovi z Rynholce (beránek číslo 4)
3. místo – Antonín Kovář z Pecínova (beránek číslo 5)

Nejchutnějšího beránka v dětské kategorii dle poroty měli:

1. místo – Jiří a Jaroslav Jelínkovi z Rynholce (beránek číslo 4)
2. místo – Míša Ešner ze Stochova (beránek číslo 2)
3. místo – Jiří Valašek z Nového Strašecí (beránek číslo 1)

Čestné uznání v dětské kategorii získali:

- kolektiv žáků třídy 2. S pod vedením paní učitelky Mgr. Magdaleny Pelcové z Nového Strašecí (beránek číslo 3)
- Dianka Ducárová z Třtice (beránek číslo 6).

V kategorii dospělí a studenti gastronomických oborů jsme do soutěže přijali sedm soutěžních beránků, z nichž se nejvíce líbili a cenu za nejhezčího beránka získali:

1. místo – Ondřej Růžička z Rudy (beránek s písmenem B)
2. místo – kolektiv studentů Střední školy a Základní školy Jesenice, p.o., žáci oboru cukrář 2. ročník (beránek s písmenem F)
3. místo – kolektiv studentů Střední průmyslové školy Emila Kolbena Rakovník, obor kuchař a číšník (beránek s písmenem D)

V dospělé kategorii porotcům nejvíce chutnali tito beránci:

1. místo – kolektiv zaměstnanců Střední školy a Základní školy Jesenice, p. o. (beránek s písmenem E)
2. místo – Kateřina Bencová z Rynholce (beránek s písmenem G)
3. místo – kolektiv studentů Střední průmyslové školy Emila Kolbena Rakovník, obor

kuchař a číšník (beránek s písmenem D)

Všichni vítězové si během slavnostního vyhlášení odnesli diplom a věcné ceny, mezi kterými byly zejména dárkové poukázky v hodnotě 500 Kč, 300 Kč a 200 Kč do hračkárny Dráčik a do obchodu Action, sportovní hry, knihy a mnoho sladkostí. Po udělení cen byli soutěžní beránci naporcováni a všichni návštěvníci měli možnost ochutnat a posoudit, zda porota vybrala správně.

Rádi bychom touto cestou poděkovali Městu Nové Strašecí a Středočeskému kraji za finanční podporu naší soutěže a zároveň děkujeme Vydavatelství Gelton za věcné ceny pro vítěze.

Děkujeme také všem soutěžícím, porotcům, ale i návštěvníkům, kterých se nakonec sešlo 67.

Druhou tradiční akcí roku 2025 byl oblíbený Den s Kelty, kterým jsme si připomněli 82. výročí objevu nejslavnějšího archeologického nálezu z Čech – opukové hlavy Kelta ze Mšeckých Žehrovic. Letošní 18. ročník Dne s Kelty se konal v pátek 16. května 2025 a byl zaměřen na všední život Keltů – řemesla, jídlo a hudbu. Během dne od 9 do 18 hodin nechyběly tradiční ukázky keltských řemesel (výroba švartnových kruhů, mincovnictví a provaznictví) před muzeem a v muzeu se soutěžní hrou pro děti.

Novinkou tohoto ročníku byl i večerní program nazvaný Noc s Kelty a jak z názvu vyplývá, kromě celodenního programu, bylo v muzeu živo až do páteční půlnoci. Během večerního programu, který byl zahájen v 19 hodin, probíhaly ochutnávky keltské kuchyně (sladké a slané kaše, mrkvová polévka, mátový čaj) a výtvarné dílny pro děti, kde si mohly vyrobit keltské šperky.

Na tento výjimečný večer se do muzea po roce opět vrátil poklad zlatých keltských mincí z Rakovnícka, který prošel v loňském roce odborným ošetřením a byl představen při komentovaných prohlídkách s archeology v 19 a 22 hodin v expozici Keltové na Rakovnícku. Atmosféru Noci s Kelty od 20 hodin dokreslila keltská folková hudba koncertem kapely Rí Ra.

Až do půlnoci byly přístupné všechny expozice a výstavy muzea a v pokladně muzea si mohli návštěvníci zakoupit tematické suvenýry, publikace a speciální jarní pivo Jarouš.

Den s Kelty je otevřenou akcí a každoročním připomenutím širšího evropského

historického významu novostrašeckého regionu v mladší době železné, který si i díky dalším významným keltským lokalitám zaslouží pozornost nejen místních občanů, ale i celé české veřejnosti.

Den a Noc s Kelty si přišlo užít celkem 437 návštěvníků,

V závěru roku Muzeum Nové Strašecí uspořádalo poslední tradiční akci, a to Adventní koncert, který se uskutečnil během druhého adventního víkendu v sobotu 6. prosince 2025 od 16 hodin v kostele Narození Panny Marie v Novém Strašecí.

Návštěvníky přivítala a úvodní slovo pronesla vedoucí Muzea Nové Strašecí – Mgr. Barbora Honzíková, DiS. Po úvodním slovu následoval vlastní koncert v podání smíšeného pěveckého sboru Chorus Laneum pod uměleckým vedením dirigenta a sbormistra Vladimíra Doležala. Vystoupení sboru doprovodil orchestr složený z členů Symfonického orchestru FOK a čtyři vynikající sólisté: Olga Koblížková (soprán), Elli Aloneftou (alt), Vladimír Doležal (tenor) a prof. Ivan Kusnjer (bas). O varhanní doprovod se postaral Vladimír Roubal, regenschori strahovského kláštera.

Smíšený pěvecký sbor Chorus Laneum vznikl v roce 2009 v Lánech. Od samého počátku jej vede sólista opery Národního divadla a pěvecký pedagog HAMU Vladimír Doležal, dnes již po 16 ti letech emeritní. Sbor má ve svém repertoáru přes 200 skladeb sahajících od gotiky přes renesanci, baroko, klasicismus až po hudbu 20. století. Během své činnosti uskutečnil přibližně 130 koncertů a zúčastnil se několika soutěží a festivalů v zahraničí.

Během adventního koncertu, který trval 60 minut, zazněly tři skladby českých mistrů „Rozmilý slavíčku“ a „Spi, spi neviňátko“ od Jakuba Jana Ryby a „Missa pastoralis“ od Františka Xavera Brixiho.

František Xaver Brix (1732–1771) byl významný český skladatel období raného klasicismu. Jeho otec Šimon Brix byl proslulý varhaník, a i ze strany matky měl hudební kořeny – byl spřízněn s rodinou skladatelů Bendů. Brixiho tvorba byla v českých zemích i mnoha zemích Evropy oblíbená a po celou druhou polovinu 18. století patřil k nejhranějším autorům.

Jakub Jan Ryba (1765–1815) byl český hudební skladatel, učitel a regenschori, známý především svou Českou mší vánoční „Hej, mistře!“, která se stala symbolem českých Vánoc. Ryba byl mimořádně plodným autorem – složil více než 1 000 duchovních i světských skladeb, z nichž mnohé vynikají hlubokým citem a melodickou krásou. Jeho skladba „Rozmilý slavíčku“, která zazní na našem koncertu, přináší jemnou lyriku a pokornou radost z hudby i

víry.

Po skončení hudebního vystoupení poděkovala vedoucí Muzea Nové Strašecí, Mgr. Barbora Honzíková, DiS., Městu Nové Strašecí za finanční podporu této akce a všem vystupujícím za skvělý výkon. Zároveň předala květiny účinkujícím a na závěr popřála všem klidné Vánoce a hodně zdraví do Nového roku.

Některé skladby z Adventního koncertu byly prezentovány prostřednictvím videí na facebookových stránkách Muzea Nové Strašecí, kde se dají dohledat.

Adventní koncert si v roce 2025 přišlo poslechnout cca 187 návštěvníků, kteří zaplnili nejen celý kostel, ale i kůr.

Adventní koncerty pořádá Muzeum Nové Strašecí (pobočka Muzea T. G. M. Rakovník) pravidelně každý rok již od prosince roku 2005. Za celou dobu svého trvání se zařadily mezi tradiční kulturní akce města a získaly si své stálé věrné posluchače, se kterými se každoročně při koncertech setkáváme, a to nejen z řad občanů města, ale i širokého okolí. Cílem tohoto projektu je přispět k rozšíření kvalitní kulturní a zábavní nabídky pro všechny obyvatele i návštěvníky města Nové Strašecí prostřednictvím příjemného posezení v prostorách kostela za zvuků linoucí se konejšivé hudby navozující pocit klidu a rozjímání v předvánočním hektickém období.

7.4.3 PŘEDNÁŠKOVÁ A SPOLKOVÁ ČINNOST

V rámci Muzea Nové Strašecí působí Klub Cesty za poznáním, který vznikl v září 2016 za podpory ředitelky Muzea T. G. M. Rakovník Mgr. Magdaleny Elznicové Mikeskové a Ing. Jiřího Perglera, tehdejšího ředitele Českých lupkových závodů, a. s.

Klub je dobrovolným sdružením občanů, jehož cílem je nabídnout široké veřejnosti bez ohledu na věk vzdělávací aktivity zaměřené na oblasti historie, umění, architektury, přírody a společenských věd, a přispívat tak k rozšiřování osobního rozhledu a celoživotnímu vzdělávání.

Vzdělávací program klubu je koncipován formou tematicky ucelených přednáškových cyklů, které probíhají v jarním a podzimním období. Členové klubu mají možnost rozšiřovat své znalosti, osobnostně se rozvíjet a setkávat se s odborníky z různých oblastí, s nimiž mohou o prezentovaných tématech diskutovat.

Součástí činnosti klubu jsou rovněž jednodenní výlety, vycházky a exkurze, které představují další formu aktivního trávení volného času a přirozeného prohlubování poznání. Dalším významným cílem klubu je vytvářet přátelské a otevřené prostředí podporující mezilidské vztahy, vzájemné sdílení a komunitní život.

V letech 2020 a 2021 byla činnost klubu, stejně jako celý kulturní a společenský život, výrazně ovlivněna epidemií onemocnění covid-19. Toto období potvrdilo nezastupitelný význam osobních setkání, sdílení zkušeností a mezilidských kontaktů, které tvoří základ fungující občanské společnosti. Klub Cesty za poznáním proto i nadále klade důraz na aktivní zapojení veřejnosti do kulturního a vzdělávacího života a podporu smysluplného trávení volného času.

V první polovině roku 2025 (leden – červen) bylo stálých členů Klubu cesty za poznáním 23 osob a do desátého ročníku (září – prosinec 2025) se přihlásilo 19 stálých členů.

V období od ledna do června 2025 uspořádal Klub Cesty za poznáním jarní přednáškový cyklus s názvem „Proměny životního stylu“.

Cyklus byl zaměřen na reflexi životního stylu jako souboru ustálených činností, zvyklostí, hodnot, vztahů a forem chování, které jsou charakteristické pro jednotlivce, sociální skupiny či širší společnost v určitém historickém období. Přednášky se věnovaly životním projevům minulých generací v kontextu tehdejších sociálních, ekonomických a kulturních podmínek, které zásadním způsobem ovlivňovaly každodenní život jednotlivců i rodin.

Pozornost byla věnována zejména skutečnosti, že v minulosti byl životní styl úzce spjat se sociálním postavením a způsobem obživy a jeho proměny probíhaly pomaleji a méně dynamicky než v současné společnosti. Přednáškový cyklus nabídl posluchačům pohled do každodennosti lidí v různých historických obdobích, způsobů trávení volného času, společenských a rodinných zvyklostí, hodnotových preferencí i forem zábavy.

Součástí programu bylo rovněž srovnání historických životních stylů se současností a reflexe možných inspirativních prvků, které mohou být přínosné i pro dnešní společnost. Cílem cyklu bylo prohloubit porozumění proměnám života v čase a nabídnout posluchačům širší historický a společenský kontext.

V rámci jarního přednáškového cyklu Klub ve spolupráci s muzeem uspořádal 6 přednášek a 1 bonusovou na dané téma, kterých se zúčastnilo celkem 249 návštěvníků.

- První přednáška tohoto cyklu se uskutečnila v úterý 21. ledna 2025 pod názvem

Každodennost všedního i svátečního života obyvatel českého venkova v polovině 19. století. Přednášející byla Mgr. Lenka Šmídová, etnografka Muzea T. G. M. Rakovník, která se ve svém vystoupení opírala o konkrétní příklady ze života obce Hvozd na Rakovnicku.

V letech 1918–1925 vycházel ve Věstníku muzejního spolku královského města Rakovníka na pokračování národopisný text s názvem Hvozd, jehož autorem byl regionální badatel Jan Renner, úzce spjatý s Muzeem T. G. M. Rakovník i s výzkumem místních dějin. Tato národopisná monografie, doplněná o další odborné prameny a opřená o bohatý sbírkový fond muzeí v Rakovnicku a Novém Strašecí, umožňuje plasticky rekonstruovat životní styl venkovské společnosti ve druhé polovině 19. století.

Z dochovaných pramenů lze získat ucelený obraz každodenního i svátečního života tehdejší venkovské populace, jehož základ tvořil především způsob obživy založený na zemědělství, pěstování plodin a chovu hospodářských zvířat. S tím úzce souvisela podoba venkovské architektury, struktura obce i sezónně proměnlivá strava. Prameny rovněž dokládají podobu dobového odívání, rodinných a společenských zvyklostí, výročních obřadů a komunitního života. Monografie zároveň nabízí možnost srovnání těchto životních projevů s proměnami, k nimž docházelo v první polovině 20. století.

Zvláštní pozornost byla věnována období 19. století, kdy český venkov sehrával významnou roli při uchování národního jazyka a lidové kultury a kdy tradice, náboženské obřady a rodinné zvyklosti představovaly stabilní a dlouhodobě neměnný řád venkovského života. Přednášky se zúčastnilo 32 posluchačů.

- Druhá přednáška s názvem Ctnosti, slabosti i zábavy české měšťanské společnosti v polovině 19. století se uskutečnila v úterý 11. února 2025, a navštívilo ji 38 osob. Přednášku vedla doc. PhDr. Magdalena Pokorná, CSc. z Ústavu českých dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy.

Přednáška se zaměřila na každodenní i sváteční život české měšťanské společnosti 19. století, především na rodinné vztahy, výchovu a vzdělávání dětí, společenské normy a hodnoty. Pozornost byla věnována tradičnímu rozdělení rolí v rodině, významu vzdělání a respektu k autoritám, stejně jako specifikům života v majetnějších měšťanských rodinách.

Významnou část programu tvořil přehled bohatého společenského a kulturního života měšťanské vrstvy, zahrnující návštěvy salonů, divadelních a koncertních představení, promenádních koncertů v zahradách, plesů, maškarních a kabaretních vystoupení. Přednáška rovněž přiblížila význam spolkové činnosti, rodinných výletů a vycházek jako součásti aktivního trávení volného času.

Výklad vycházel z odborné literatury, dobového tisku, osobní korespondence a vzpomínek. Prostřednictvím konkrétních příkladů z prostředí významných osobností a rodin, jako byli Palackých, Riegrových či manželé Němcovi, byla ilustrována každodennost i slavnostní události měšťanské společnosti. Samostatná pozornost byla věnována českým bálům 40. let 19. století, organizovaným mimo jiné J. K. Tylem, které sehrály důležitou roli při prosazování české společnosti ve veřejném prostoru a formování národního kulturního života.

- V úterý 11. března 2025 se uskutečnila třetí přednáška s názvem *Móda a životní styl elit první republiky* a přišlo si ji poslechnout 52 posluchačů. Přednášku vedla PhDr. Miroslava Burianová, Ph.D., kurátorka sbírky novodobé módy a textilu Národního muzea.

Přednáška se zaměřila na módu první republiky jako výrazný projev životního stylu společenských elit. Přiblížila nejen estetickou stránku dobového odívání, tradičně spojovanou s elegancí a vkusem, ale také jeho společenský a kulturní kontext. Pozornost byla věnována zejména dámám z vyšších společenských vrstev, které se ještě před nástupem filmových hvězd objevovaly na stránkách společenských a módních časopisů a stávaly se módními vzory své doby.

Prostřednictvím dobových fotografií a dochovaných oděvů byli posluchači seznámeni s životním stylem elitních vrstev prvorepublikové společnosti, zahrnujícím účast na garden party, soirée, návštěvy divadelních představení, pobyty v přímořských letoviscích i cesty do evropských metropolí. Přednáška představila rovněž styl významných osobností, mezi nimiž nechyběl ani prezident republiky Tomáš Garrigue Masaryk.

- V úterý 8. dubna 2025 proběhla čtvrtá přednáška cyklu s názvem *Cesta k jednoduchosti – styl pro moderní pracující ženu*. Přednášku vedla PhDr. Miroslava Burianová, Ph.D., kurátorka sbírky novodobé módy a textilu Národního muzea.

Program se věnoval období vzniku samostatné Československé republiky v roce 1918 a zaměřil se na proměny ženského odívání v souvislosti se změnami společnosti. Vlivem nabytého volebního práva, rovnoprávnosti s muži, možnosti vysokoškolského vzdělání a profesního uplatnění docházelo k novému pohledu žen na vlastní tělo, oděv a životní styl. Koncept „nové ženy“ se v polovině 20. let přesně projevil v textech Mileny Jesenské, zejména v její knize *Cesta k jednoduchosti*, která zdůrazňovala jednoduchý střih oděvů a odklon od zbytečné dekorace. Vývoj dámského odívání vygradoval na konci 20. let na brněnské výstavě *Civilisovaná žena*, kde Božena Horneková představila návrhy šatníku založeného na kalhotách, reflektující aktivní životní styl moderní ženy.

Přednášky se zúčastnilo celkem 38 osob.

- V úterý 29. dubna 2025 se uskutečnila bonusová přednáška s názvem Móda z žurnálů, biografů i ulice 1939–1945. Přednášku vedla PhDr. Miroslava Burianová, Ph.D., kurátorka sbírky novodobé módy a textilu Národního muzea a navštívilo ji 32 posluchačů.

Program se věnoval módě v období druhé světové války, kdy válečné podmínky a přidělový systém významně ovlivnily tvorbu i dostupnost oděvů. Přednáška přiblížila, jak protektorátní móda vycházela z elegance první republiky, a zaměřila se na filmovou módu v dobových snímcích s herečkami Lídou Baarovou, Adinou Mandlovou či Natašou Gollovou. Dále prezentovala reálnou módu na ulicích, strategie žen při překonávání omezení a nedostatku, oblíbené módní novinky, vznik fenoménu Baťových dřeváčků a oděvní styl významných osobností té doby, včetně Liny Heydrichové či hereček účastnicích se plesů filmových umělců.

- V úterý 13. května 2025 se konala předposlední přednáška s názvem Proces proměn životního stylu v době socialismu (50.–80. léta 20. století). Přednášku vedl doc. PhDr. Martin Franc, Ph.D., z Archivu Akademie věd ČR, Oddělení dějin AV ČR, autor řady publikací zaměřených na dějiny stravování, výživy, volného času a konzumu v českých zemích.

Přednáška se zaměřila na proměny životního stylu v českých zemích během období socialismu. Diskutovaly se vlivy ideologických představ o tzv. nové éře lidstva, specifík socialistického životního stylu, ale také vlivy západní konzumní kultury, která byla pro mnoho občanů atraktivním vzorem. Program ukázal postupný vývoj od fantaskních vizí socialistického člověka v době stalinismu až po orientaci na západní konzumní společnost, včetně zvláštností éry normalizace. Konkrétními příklady byly ilustrace života od koldomů a závodních klubů až po videorekordéry, chalupaření a každodenní realitu obyvatel.

Přednášky se zúčastnilo celkem 29 osob.

- V úterý 10. června 2025 jsme uzavřeli celý cyklus závěrečnou přednáškou s názvem Každodenní život v postmoderní společnosti: hodnoty, konzum a proměna životních stylů. Přednášku vedl PhDr. Vojtěch Kessler, Ph.D., ředitel Historického ústavu a archivnictví FF UK.

Program se zaměřil na dynamiku každodenního života v současné postmoderní společnosti a proměnu hodnot, norem a společenských rolí. Diskutovány byly vlivy konzumní společnosti

a nových technologií na životní styl jednotlivců a sociálních skupin, jejich představy o životních cílech a osobním naplnění. Přednáška rovněž představila fenomén tzv. „sociálních bublin“, tedy uzavřených kolektivů sdílejících společné zájmy a životní hodnoty, a analyzovala vliv médií a digitálních platforem na volnočasové aktivity, vzdělávání, komunikaci a módní trendy.

Přednášku si přišlo poslechnout 28 návštěvníků.

Po přednášce proběhlo slavnostní rozloučení s devátým ročníkem Klubu cesty za poznáním a předání Pamětních listů aktivním členům a věrným posluchačům. Dále byl představen další plán na program 10. ročníku klubu. Zároveň jsme poděkovali všem členům klubu a posluchačům za přízeň a zájem o naše pořady i vycházky.

V rámci doprovodného programu jarního přednáškového cyklu Klubu Cesty za poznáním se v roce 2025 konaly také dvě naučné vycházky.

V sobotu 12. dubna 2025 uskutečnila komentovaná vycházka do Břevnovského kláštera v Praze. Účastníci absolvovali přibližně devadesátiminutovou prohlídku klášterního areálu s odborným výkladem průvodce, během níž se seznámili s historií a architekturou jednoho z nejstarších benediktinských klášterů v českých zemích. Na program navázala možnost komentované prohlídky Břevnovského klášterního pivovaru, která trvala přibližně 60 minut a byla spojena s ochutnávkou místních pivních speciálů. Vycházky se zúčastnilo celkem 42 osob.

V sobotu 26. dubna 2025 proběhla komentovaná vycházka do palácových barokních zahrad pod Pražským hradem. Účastníci navštívili Valdštejnskou zahradu, Ledeburskou zahradu, Malou a Velkou Pálffyovskou zahradu a Malou Fürstenberskou zahradu. Odborný výklad během vycházky zajišťovala PhDr. Jiřina Chrastilová, která účastníky seznámila s historickým vývojem, architektonickým řešením a významem jednotlivých zahradních areálů v kontextu barokní krajinářské tvorby. Na vycházku přišlo celkem 39 osob.

Desátý ročník Klubu Cesty za poznáním byl zahájen podzimním přednáškovým cyklem s názvem Česká komunita na Ukrajině v 19. – 21. století (září – prosinec 2025).

Cyklus byl připraven ve spolupráci s Národním archivem a realizován za podpory projektu DH23P030W043 – Národní a kulturní identita českých komunit na Ukrajině v 19.–21. století v movitém kulturním dědictví ČR, který naplňuje program aplikovaného výzkumu

a experimentálního vývoje národní a kulturní identity na léta 2023–2030 (NAKI III) a je financován Ministerstvem kultury.

Přednáškový cyklus představil výsledky mezioborového výzkumného projektu zaměřeného na uchování, dokumentaci a prezentaci kulturního dědictví českých komunit na území dnešní Ukrajiny, se zvláštním důrazem na osudy volyňských Čechů. Posluchači byli seznámeni s historickým kontextem jejich příchodu na Volyň v 19. století, s hospodářským i společenským přínosem v novém prostředí a s dramatickými událostmi 20. století, které vedly k reemigraci do Československa.

Jednotlivé přednášky nabídly pohledy na konkrétní témata – od zemědělských inovací, jako bylo pěstování chmele, přes inspirativní příběh faráře Jana Jelínka až po adaptaci volyňských Čechů po přesídlení do pohraničních oblastí ČSR. Projekt představil nové poznatky podložené archivními prameny, orální historií i trojrozměrnými exponáty a významně přispěl k hlubšímu porozumění dějinám této výjimečné krajanské komunity.

V průběhu cyklu byly zrealizovány 4 přednášky, které se přišlo poslechnout 106 návštěvníků.

1. První přednáška podzimního cyklu s názvem Úvod a Chmelařství na Volyni se uskutečnila v úterý 9. září 2025 a navštívilo ji 28 posluchačů. Přednášku vedl Bc. Roman Štěr z Národního archivu, oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek, který představil historii a rozvoj chmelařství na Volyni a poskytl posluchačům základní kontext pro další přednášky cyklu.

V průběhu 19. století hledala řada Čechů lepší životní podmínky za hranicemi tehdejšího Rakousko-Uherska. Zatímco mnozí zamířili do Ameriky, od roku 1868 se vystěhovalci začalo orientovat také do carského Ruska, kde byla na Volyni (dnešní západní Ukrajina) k dispozici rozsáhlá nabídka levné půdy. Přednáška přiblížila osudy této krajanské komunity, včetně jejich zapojení do bojů za vznik a obnovu československého státu během první a druhé světové války.

Češi po příchodu na Volyň zásadně ovlivnili hospodářský rozvoj regionu. V zemědělství zavedli místnímu obyvatelstvu dosud neznámé postupy a technologie, používali kovové pluhy a brány a pole hnojili chlévskou mrvou. Významně se podíleli také na rozvoji sadařství a jako první začali pěstovat chmel, který se stal natolik úspěšným, že někteří podnikatelé vydávali svůj chmel za žatecký. Postupně se krajané pustili i do zakládání pivovarů – vzniklo jich šestnáct, přičemž jeden z nich funguje dodnes. Díky tomuto úspěchu a prosperitě se chmel začal přezdívát „volyňské zlato“.

2. Druhá přednáška se uskutečnila v úterý 7. října 2025 a nesla název Volyňští Češi ve druhé světové válce. Jejím cílem bylo představit odvahu a hrdinství členů této komunity, kteří se v průběhu druhé světové války zapojili v řadách česko-slovenských vojenských jednotek na východní frontě do bojů proti nacismu.

Již při prvním bojovém střetnutí v ukrajinské obci Sokolovo v březnu 1943 se účastnilo celkem 60 volyňských krajanů. Největší počet – více než 11 000 osob – vstoupil do československých vojenských jednotek v SSSR na jaře 1944. Díky jejich dobrovolnému nasazení došlo k rozšíření 1. československé brigády na 1. československý armádní sbor, který se následně účastnil Karpatsko-dukelské operace a osvobození Československa.

Přednáška podrobně popsala a zhodnotila podíl volyňských Čechů na porážce nacismu a osvobození československého území. Přednášejícím byl Bc. Roman Štér z Národního archivu, oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek. Přednášky se zúčastnilo celkem 32 osob.

3. Třetí přednáška podzimního cyklu se konala v úterý 4. listopadu 2025 a tentokrát byla věnována výjimečné osobnosti – evangelickému faráři Janu Jelínkovi, kterému se často přezdívá „český Oskar Schindler“.

Jan Jelínek (1912–2009), potomek pobělohorských exulantů narozený v Zelově (dnes Polsko), působil od roku 1937 jako evangelický kazatel v české obci Kupičov na Volyni (dnešní západní Ukrajina). Během druhé světové války prokázal mimořádnou odvahu a lidskost – zachránil přibližně dvě stě lidí bez ohledu na jejich národnost či víru, pomáhal Židům, Polákům i Ukrajincům, kteří se ocitli v ohrožení života.

Po osvobození Volyně jednotkami Rudé armády se spolu s manželkou dobrovolně připojil k československým vojenským jednotkám a účastnil se bojů za osvobození vlasti svých předků. Po válce se usadil v Oráčově na Rakovnicku a v Podbořanech působil jako kazatel. Aktivně se podílel na repatriaci českých krajanů z Polska a Sovětského svazu.

Pro svůj nesouhlas s komunistickým režimem byl zatčen a odsouzen na dva roky vězení, po propuštění měl zákaz pobytu v Karlovarském kraji a v Oráčově a mohl pracovat pouze jako dělník. Až v roce 1972, po odchodu do důchodu, získal státní souhlas k výkonu služby pomocného faráře opět v Podbořanech a mohl se vrátit i do Oráčova.

Své zážitky a vzpomínky sepsal v knize Pouštěj svůj chléb po vodě (2003), která je svědectvím víry, odvahy a lidskosti. V roce 2019 byl Jan Jelínek in memoriam oceněn Řádem T. G. Masaryka za hrdinství a obětavou pomoc druhým.

Přednášku vedla PhDr. Lenka Kločková z Národního archivu, oddělení fondů nestátní

provenience a archivních sbírek. Na přednášku přišlo celkem 23 osob.

4. Závěrečná přednáška podzimního cyklu proběhla v úterý 9. prosince 2025 a nesla název Volyňští Češi na Rakovnicku.

Po skončení druhé světové války a demobilizaci československých vojenských jednotek v červenci 1945 bylo mnoha volyňským Čechům přislíbeno, že jejich návrat do vlasti je v zájmu Československé republiky. Začal tak složitý proces reemigrace a přidělování zemědělské půdy, který probíhal v několika etapách a na různých úrovních státní správy. Hledala se vhodná místa k usídlení celých rodin, zejména v pohraničních oblastech, včetně Rakovnicka, kde po odsunu německého obyvatelstva vznikl prostor pro nová osídlení. Zpočátku zde žili především bývalí vojáci sami a jejich rodiny z Ukrajiny následovaly postupně až v roce 1947. Přednáška přehledným a poutavým způsobem přiblížila proces usídlování, asimilace a adaptace volyňských Čechů na území dnešního Rakovnicka a zároveň nabídla osobní příběhy a dobové souvislosti, které provázely tento výjimečný návrat do vlasti.

Přednášku vedl Bc. Roman Štěr z Národního archivu, oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek. Přednášku navštívilo celkem 23 posluchačů.

V rámci podzimního přednáškového cyklu Klubu cesty za poznáním se uskutečnily další dvě naučné vycházky:

V sobotu 20. září 2025 se uskutečnila Podzimní vycházka za kouzlem staré Prahy, kterou tradičně vedla PhDr. Jiřina Chrastilová. Účastníky provedla atraktivní trasou od Pohořelce přes vyhlídkovou cestu pod Strahovem, malebnou čtvrt' Nový svět až k Jelenímu příkopu. Vycházky se zúčastnilo celkem 23 osob.

V úterý 16. prosince 2025 se uskutečnila adventní vycházka Za Pražským jezulátkem, která nabídla účastníkům možnost ztišení a duchovního zastavení v předvánočním období. Vycházku vedla opět PhDr. Jiřina Chrastilová, jež účastníky provedla kostelem Panny Marie Vítězné na Malé Straně, významným poutním místem a domovem Pražského Jezulátka. Během komentované prohlídky se posluchači seznámili s historií kostela i s tradicí uctívání Jezulátka, které po staletí přitahuje věřící i návštěvníky z celého světa. Součástí programu byla také návštěva věže s výstavou rouch Pražského Jezulátka a darů zasílaných z různých koutů světa, jež tematicky propojuje biblický příběh s tradicí vánočního obdarování. Adventní vycházka byla nejen poznáváním historických a uměleckých hodnot, ale také příjemným zastavením, které účastníky naladilo na atmosféru blížících se Vánoc. Vycházky se

zúčastnilo celkem 25 osob.

Desátý ročník Klubu cesty za poznáním bude plynule pokračovat také v roce 2026, a to v období od ledna do června. I v navazujícím jarním semestru nabídne klub svým členům a dalším zájemcům pestrý program zaměřený na historická, kulturní a společenská témata, který naváže na dosavadní dramaturgii a dlouhodobý cíl podporovat celoživotní vzdělávání a aktivní zájem o poznání.

7.4.4 SBÍRKOTVORNÁ A BADATELSKÁ ČINNOST

V roce 2025 Muzeum Nové Strašecí naplňovalo svou sbírkotvornou činnost. Do sbírkového fondu bylo přijato celkem 26 nových přírůstků, a to převážně formou darů od soukromých osob. Celkový počet sbírkových předmětů muzea se tak zvýšil na 5 900 položek. Veškeré nově získané předměty byly řádně zaevidovány v přírůstkové knize pod přírůstkovými čísly 1/2025–26/2025.

V roce 2025 provedli zaměstnanci Muzea Nové Strašecí inventarizaci části archivního fondu, konkrétně fondu fotografií uloženého v prostorách kanceláře muzea v Novém Strašecí. Fotografie byly zkontrolovány, roztříděny a uloženy do polic. Současně bylo konstatováno, že archivní fotografie by si do budoucna vyžádaly uložení v obalech z materiálů s neutrálním pH, splňujících požadavky na dlouhodobou ochranu archivních materiálů, a jejich následné uložení do archivních krabic k tomuto účelu určených.

V roce 2025 bylo do archivního fondu Muzea Nové Strašecí přijato a zaevidováno 300 nových přírůstků získaných od soukromých osob. Do muzejního knihovního fondu bylo ve stejném roce přijato a zapsáno sedm nových přírůstků pocházejících od soukromých osob a z Národního muzea v Praze. K 31. 12. 2025 činil celkový stav muzejního knihovního fondu 7 596 svazků.

Muzeum Nové Strašecí v rámci spolupráce s dalšími muzei, organizacemi a jednotlivci zapůjčilo v roce 2025 sbírkové předměty k účelům veřejné prezentace: spolku MAS Svatováclavsko, z. s., byly zapůjčeny dva sbírkové předměty u příležitosti výstavy konané v prostorách Muzea Stochov (viz Smlouva o dočasném užívání sbírkových a nesbírkových předmětů v Muzeu T. G. M. Rakovník č. SMLO-0035/00360155/2025). Oblastnímu muzeu v

Lounech byly zapůjčeny tři sbírkové předměty k veřejné prezentaci v rámci výstavy „Sváteční pečení“, realizované v prostorách Oblastního muzea v Lounech (viz Smlouva o dočasném užívání sbírkových a nesbírkových předmětů v Muzeu T. G. M. Rakovník č. SMLO-0093/00360155/2025). Městu Nové Strašecí byly zapůjčeny čtyři sbírkové předměty v celkovém počtu 42 kusů a dále 101 kusů archivních materiálů (vánočních pohlednic) za účelem veřejné prezentace v rámci výstavy „Vánoční ozdoby a betlémy“, uskutečněné v Městské galerii Viktora Olivy v prostorách Kulturního centra (viz Smlouva o dočasném užívání sbírkových a nesbírkových předmětů v Muzeu T. G. M. Rakovník č. SMLO-0095/00360155/2025).

Muzeum Nové Strašecí si v roce 2025 vypůjčilo od jednotlivců či soukromých sběratelů si Muzeum Nové Strašecí v roce 2025 pro výstavní účely vypůjčilo obrazy od paní Jaroslavy Karlíčkové (pod pseudonymem Aika Hladíková) z Kladna (viz Smlouva o pořádání výstavy č. SMLO-0003/00360155/2025), fotografie od paní Renaty Collard z Prahy (viz Smlouva o pořádání výstavy č. SMLO-0006/00360155/2025), obrazy od paní RNDr. Dany Holečkové ze Dvora Králové nad Labem (viz Smlouva o pořádání výstavy č. SMLO-0030/00360155/2025), angličáky od pana Petra Novotného z Kadaně (viz Smlouva o pořádání výstavy č. S-0064/00360155/2025) a předměty z vánoční sbírky paní Lenky Urbanové z Kamenných Žehrovic (viz Smlouva o pořádání výstavy č. S-0103/00360155/2025).

Muzeum Nové Strašecí si v roce 2025 v rámci výstavní činnosti vypůjčilo předměty od jednotlivců a soukromých sběratelů. Pro výstavní účely byly zapůjčeny obrazy od paní Jaroslavy Karlíčkové z Kladna, vystupující pod pseudonymem Aika Hladíková (viz Smlouva o pořádání výstavy č. SMLO-0003/00360155/2025), fotografie od paní Renaty Collard z Prahy (viz Smlouva o pořádání výstavy č. SMLO-0006/00360155/2025) a obrazy od paní RNDr. Dany Holečkové ze Dvora Králové nad Labem (viz Smlouva o pořádání výstavy č. SMLO-0030/00360155/2025). Dále byly vypůjčeny sběratelské předměty – modely automobilů (angličáky) od pana Petra Novotného z Kadaně (viz Smlouva o pořádání výstavy č. S-0064/00360155/2025) a předměty z vánoční sbírky paní Lenky Urbanové z Kamenných Žehrovic (viz Smlouva o pořádání výstavy č. S-0103/00360155/2025).

V průběhu roku 2025 poskytli zaměstnanci Muzea Nové Strašecí odpovědi na celkem sedm badatelských dotazů, a to formou osobních konzultací nebo prostřednictvím telefonické či elektronické komunikace. Požadované informace byly čerpány z knihovního fondu muzea, archivních materiálů a sbírkových předmětů.

7.4.5 DOPLŇKOVÁ ČINNOST

V rámci doplňkové činnosti je v muzeu návštěvníkům k dispozici muzejní obchůdek, který nabízí možnost zakoupit pohlednice, publikace, knihy, upomínkové předměty a další drobné zboží. Sortiment byl postupně rozšiřován – v roce 2022 bylo nabídnuto nové zboží převážně s motivem keltské hlavy, například trička pro děti i dospělé, hrnečky, klíčenky, jojo, magnetky, sportovní lahve, zápisníky a ručně vyráběná mýdla. V roce 2024 byly do nabídky přidány také pohlednice a medaile vydané u příležitosti Oslav 130 let od založení muzea v Novém Strašecí (1894–2024).

Muzeum plánuje rozšířit nabídku o nové cenově dostupné suvenýry, které by mohly zaujmout návštěvníky a podpořit jejich zájem o místní historii a keltské motivy. Mezi vhodné návrhy patří například sada samolepek a mini plakátků s keltskou hlavou, malé figurky keltských zvířat a symbolů z 3D tiskárny, drobné keramické odznaky a magnety, propisky s názvem muzea či pexesa a omalovánky s ilustracemi keltských artefaktů. Takové předměty by mohly být vhodné pro rodiny s dětmi, sběratele i turisty a zároveň by byly finančně dostupné pro širokou veřejnost.

V roce 2017 muzeum zrekonstruovalo zázemí pro návštěvníky, jehož součástí se stala menší kavárna s posezením pro přibližně 15 osob. V roce 2018 byla podána žádost o vydání závazného stanoviska Krajské hygienické stanice Středočeského kraje, které bylo po splnění předepsaných požadavků vydáno kladně v červnu 2019. Od července 2019 mohou návštěvníci a zákazníci využívat nabídku balených potravin, mezi nimiž jsou sušenky, čokolády, lízátko a bonbony, a balených nápojů, například perlivá a neperlivá voda, nealkoholické nápoje, pivo či víno. Součástí nabídky kavárny je rovněž poskytování kávy (espresso, lungo, cappuccino, latte, turecká a rozpustná) a různých druhů čajů (černé, ovocné, bylinné), které si mohou zákazníci vychutnat přímo v prostorách kavárny nebo odnést s sebou v poskytnutém kelímku.

Pro potřeby provozu kavárny byly vypracovány provozní, hygienický a sanitační řád, stanoveny povinnosti zaměstnanců a provedena analýza rizik při uvádění potravin a pokrmů na trh.

V rámci rozšiřování nabídky kavárny muzeum plánuje zavést nové produkty, které budou vhodné pro rychlou obsluhu a minimální manipulaci, a zároveň zaujmou návštěvníky. Mezi vhodné novinky patří například balené domácí sušenky a perníčky s keltskými motivy, mini

čokoládové tyčinky s logem muzea, ochucené ořechy nebo sušené ovoce v malých baleních, hotové smoothie a ovocné nápoje ve skleněných lahvích či balená káva v kapslích nebo sáčcích s motivem keltské hlavy. Takové produkty by byly snadno dostupné, atraktivní pro rodiny s dětmi i turisty a zároveň podporovaly propagaci muzea.

7.5 Muzeum Alice G. Masarykové a Českého červeného kříže

Nedílnou součástí Muzea T. G. Masaryka v Lánech je Pamětní síň Alice Garrigue Masarykové a Českého červeného kříže. Stejně jako loni i letos pokračoval v muzeu cyklus nazvaný „*Alice Garrigue Masaryková - odkaz ženy, který inspiruje generace*“ věnovaný ženám, které inspirují a navazují na odkaz silných a emancipovaných žen, jako byla právě zakladatelka a první předsedkyně Československého červeného kříže Alice G. Masaryková. V jeho rámci se návštěvníci setkávali s příběhy o odvaze, úspěchu, charitě, módě, ale i lásce.

K nejúspěšnějším projektům patřila zapůjčená výstava *Mozek v akci*.

7.5.1 Výstavní činnost

Mozek v akci, 8. července – 28. září 2025

Úspěšná interaktivní výstava vznikla ve spolupráci s National Geographic a zavedla návštěvníky do fascinujícího světa lidského mozku. Prostřednictvím optických klamů, smyslových iluzí a modelových situací mohli návštěvníci zjistit, jak naše mysl vnímá realitu – a jak snadno ji může zkreslit. Výstava odhalila propojení mezi zrakem, myšlením a úsudkem a nabídla zábavný i poučný pohled na to, jak náš mozek funguje (a někdy i klame). Výstava navazuje na populární televizní pořad *Mozek v akci* a je vhodná pro děti i dospělé.

Od ideálů k propagandě, Německo Beierfeld

Autorská výstava Muzea Alice G. Masarykové a ČČK byla prezentována v partnerském Muzeu Saského červeného kříže v Beierfeldu od 8. února do 31. března 2025

7.5.2 Kulturní akce

Seznam akcí v Muzeu Alice G. Masarykové a ČČK:

- 8. 2. zahájení výstavy – Od ideálů k propagandě, Německo Beierfeld
- 19. 2. Promítání v Muzeu Alice G. Masarykové a ČČK – Tichá inkvizice
- 23. 4. Promítání v Muzeu Alice G. Masarykové a ČČK – Penzion pro svobodné pány
- 15. 6. Dětský den v Muzeu Alice G. Masarykové a ČČK
- 27. 6. Středočeské kulturní léto - Sestry Havelkovy kvintet (Středočeské kulturní léto) – Muzeum Alice G. Masarykové a ČČK – zahrada
- 18. 7. – Středočeské kulturní léto - Barokní árie pod hvězdami (Muzeum T. G. Masaryka v Lánech) – původně Muzeum Alice G. Masarykové zahrada – z důvodu nepříznivého počasí přesunuto do Muzea T. G. Masaryka
- 15. 8. Středočeské kulturní léto - Swing melody – Muzeum Alice G. Masarykové a ČČK - zahrada
- 19. 11. Přednáška Lenky Šmídové – Adventní a vánoční zvyky v Muzeu Alice G. Masarykové a ČČK
- 23. 11. Vánoční focení v Muzeu Alice G. Masarykové a ČČK
- 19. 12. Zimní kino Lány – venkovní projekce filmu Pelíšky – zahrada Muzea Alice G. Masarykové a ČČK

Celková návštěvnost Muzea Alice G. Masarykové a ČČK v roce 2025 činila 7158 návštěvníků.

8. Spolupráce s jinými odbornými institucemi, spolky a médii

Muzeum T. G. M. Rakovník spolupracovalo v roce 2024 s Asociací muzeí a galerií, Ústavem archeologické památkové péče středních Čech, Archeologickým ústavem v.v.i. AV ČR, Masarykovým ústavem a Archivem AVČR, Západočeským muzeem v Plzni. Výborná spolupráce trvala i na regionální úrovni, a to se Státním okresním archivem v Rakovníku, Rabasovou galerií v Rakovníku a s Informačním centrem v Rakovníku.

Oboustranná pozitivní spolupráce probíhala především s Muzejním spolkem Král. města Rakovníka, Zapsaným spolkem pro podporování Muzea T. G. Masaryka v Lánech, Masarykovou společností, Sborem dobrovolných hasičů v Lánech, Klubem historie Červeného kříže, Klubem vojenské historie Doksy u Kladna, Československou obcí legionářskou, Klubem českých turistů, Českou obcí sokolskou, Oblastním spolkem Českého červeného kříže v Rakovníku a Muzejním spolkem Jesenice.

Při prezentaci muzea jsme spolupracovali především s regionálními deníky (Rakovnický deník) a týdeníky (Raport) a s celostátním tiskem, především pak s Českou televizí, Českým rozhlasem a Rádiem Region. Zároveň jsme pokračovali v modernizaci našich webových stránek a prezentaci muzejních akcí na Facebooku, Instagramu a na turistických serverech jako je např. Rozhraní Kudy z nudy, server Pro muzeum a s dalšími médii. Úspěšná spolupráce se uskutečnila i s internetovým rozhraním Slevomat.

9. Zahraniční spolupráce

Zahraniční spolupráce pokračovala především na vědecké bázi v souvislosti s výzkumem a analýzami unikátního nálezů zlatých šperků z období stěhování národů. V roce 2025 jsme prezentovali naši výstavu s názvem Od ideálů k propagandě v Muzeu Saského červeného kříže v Beierfeldu

10. Zapojení do dotačních programů, fundraising

10.1 Dotace IROP výzva č. 76 Projekt „Muzeum Alice G. Masarykové“

V roce 2025 proběhl další rok udržitelnosti projektu IROP z výzvy č. 76 s názvem Muzeum Alice G. Masarykové. V rámci kompletní rekonstrukce objektu a vybudování nové expozice bylo z evropské dotace získáno 11 382 362,- Kč.

10.2 Dotace z národních zdrojů, finanční podpora měst a obcí, fundraising

V roce 2025 získala naše instituce tyto dotace:

Státní fond životního prostředí: Pořízení dvou elektromobilů: 660 000,- Kč

Ministerstvo kultury ČR: Restaurování deskového obrazu a sochy jesenické Madony
198 000 Kč

Dotace od měst a obcí:

- Jesenice – Kulturní akce Vlastivědného muzea Jesenice: 60 000 Kč
- Rakovník – Memoriál 2025: 30 000 Kč
- Rakovník – Rakovnické varhanní léto: 30 000 Kč
- Rakovník – Festival duchovní hudby: 30 000 Kč
- Rakovník – Vysoká brána: 100 000 Kč
- Nové Strašecí – Beránek: 3 200 Kč
- Nové Strašecí – Den s Kelty: 12 000 Kč
- Nové Strašecí – Poslední dny války: 9 000 Kč
- Nové Strašecí – Adventní koncert: 10 700 Kč

Dotace obce Lány prostřednictvím ZS spolku pro podporování Muzea T. G. Masaryka v Lánech: Kulturní činnost: dotace 18.000,- Kč

10.3 Investiční akce

V roce 2025 byly realizovány tyto investiční akce: Projektová dokumentace pro expozici Pražské brány,; projektová dokumentace pro expozice Muzea Rakovník, projektová dokumentace pro novou elektroinstalaci Muzea Rakovník včetně pasportizace, EZS objektu Bulovna v celkové hodnotě: 552 500,- Kč

Celková částka za investičních akcí činila v roce 2025: 552 500,- Kč

11. Zpráva o hospodaření za rok 2025

Zpráva o hospodaření a činnosti příspěvkové organizace
za rok 2025

1) Základní údaje o organizaci

Název: Muzeum T.G.M. Rakovník, p.o.

Sídlo: Vysoká 95, 269 01 Rakovník

IČ: 00360155

Číslo organizace (dle SK): 00618

Doplňková činnost organizace provozovaná v příslušném kalendářním roce: provoz kaváren ve výstavních prostorech muzea.

2) Personální údaje k zajištění činnosti PO k 31.12.2025

a) Fyzický počet zaměstnanců organizace celkem: 46

Z toho:

- kmenových zaměstnanců: 27

- externích zaměstnanců: 19

b) Přepočtený počet **kmenových** zaměstnanců: 24,18

c) Průměrná měsíční mzda předchozího roku: 36.609 Kč

d) Průměrná měsíční mzda příslušného roku: 39.382 Kč

Do navýšení mezd se promítl růst nenárokových složek platu, zvýšení platových tarifů a rovněž postup zaměstnanců do vyšších platových stupňů.

3) Hospodaření příspěvkové organizace za rok 2025

a) Komentář k výsledku hospodaření k 31.12. 2025

Organizace vykázala za rok 2025 kladný výsledek hospodaření.

- hlavní činnost 10 808 Kč,

- doplňková činnost 90 890 Kč

Hospodaření lze hodnotit jako stabilní, avšak je třeba uvést, že tohoto výsledku bylo dosaženo i díky tomu, že organizace netvoří investiční fond z odpisů majetku v plné výši.

Odpisy majetku jsou v současné době velmi vysoké (1 753 tis. Kč ročně), což výrazně zatěžuje provozní rozpočet. Na tuto skutečnost organizace opakovaně upozorňovala. V plánu na rok 2026 se předpokládá jejich snížení z důvodu odepsání některých majetkových položek.

Současně je však nutné počítat s tím, že v souvislosti s investicemi do nových expozic a úprav prostor pobočky v Rakovníku může v následujících letech opět dojít k významnému navýšení odpisů. V takovém případě by organizace opět nemusela mít možnost tvořit investiční fond z odpisů v plné výši.

Organizace dlouhodobě klade důraz na hospodárné nakládání s finančními prostředky, úsporná opatření a maximální využívání vlastních kapacit při realizaci vybraných akcí a projektů. Tento přístup přispívá ke stabilizaci rozpočtu i v období zvýšených nákladů.

Muzeum T. G. M. Rakovník v roce 2025 získalo finanční prostředky z více zdrojů, které podporují realizaci kulturních a edukačních aktivit. Jedná se o tyto příspěvky:

- Jesenice: 60 000 Kč
- Rakovník – Memoriál 2025: 30 000 Kč
- Rakovník – Rakovnické varhanní léto: 30 000 Kč
- Rakovník – Festival duchovní hudby: 30 000 Kč
- Rakovník – Vysoká brána: 100 000 Kč
- Nové Strašecí – Beránek: 3 200 Kč
- Nové Strašecí – Den s Kelty: 12 000 Kč
- Nové Strašecí – Poslední dny války: 9 000 Kč
- Nové Strašecí – Adventní koncert: 10 700 Kč

Tyto prostředky byly využity na podporu jednotlivých akcí a projektů muzea a přispěly k rozšíření nabídky kulturních aktivit pro veřejnost. Kromě toho muzeum získalo dotaci Ministerstva kultury ČR na restaurátorské práce ve výši 198 000 Kč, která byla použita k obnově sbírkových předmětů a zajištění jejich dalšího uchování. Získané finanční prostředky mimo příspěvek zřizovatele potvrzují schopnost

organizace aktivně vyhledávat externí zdroje financování a realizovat projekty, které přispívají k rozvoji kulturní nabídky a péči o sbírky. Současně je však třeba uvést, že v důsledku uzavření pobočky v Rakovníku byl v roce 2025 poskytnut nižší příspěvek od Města Rakovník, což mělo dopad na celkovou příjmovou stránku rozpočtu.

b) Komentář k dodržení schválených závazných ukazatelů za rok 2025

Příspěvek na provoz byl čerpán v souladu se schváleným rozpočtem. V průběhu roku došlo k jeho výraznému navýšení z důvodu připsání schválených finančních prostředků na řešení havárií.

Mzdový závazný ukazatel byl dodržen a vykázán s mírnou rezervou.

Příspěvek na energie nebyl vyčerpán v plné výši. Z tohoto důvodu byly zřizovateli vráceny finanční prostředky ve výši 980 578 Kč.

c) Komentář k hospodaření příspěvkové organizace k 31.12.2025

Účet 501 – Spotřeba materiálu

Čerpání odpovídalo provozním potřebám organizace a realizovaným projektům.

Vývoj nákladů vycházel z běžného zajištění hlavní činnosti muzea.

Čerpání na tomto účtu bylo vyšší oproti schválenému plánu. Navýšení je částečně způsobeno nápravou účtování dřeva a uhlí, které bylo v předchozím období zahrnováno do účtu 502 – Spotřeba energie. Tato změna metodiky se promítla do zvýšení nákladů na účtu 501. Současně došlo k odpisu některých skladových položek, které byly neprodejné nebo poškozené. V průběhu roku bylo rovněž přistoupeno k odkupu komisního zboží z důvodu jeho dalšího prodeje prostřednictvím nového pokladního systému, který je přímo propojen s účetnictvím. Tento krok přispěl ke zpřehlednění evidence a zajištění správnosti účtování tržeb.

Účet 502 – Spotřeba energie

Čerpání na tomto účtu bylo oproti plánu nižší. Tento vývoj souvisí zejména s vyúčtováním vysokých přeplatků z předchozího období, kdy byly zálohy na energie nastaveny nepřiměřeně vysoko. Skutečné náklady na energie tak byly nižší, než se předpokládalo při sestavování rozpočtu.

Účet 511 – Opravy a udržování

Čerpání na tomto účtu bylo vyšší v důsledku řešení dvou havarijních událostí, jejichž náklady byly hrazeny z rozpočtu Středočeského kraje. Tyto opravy byly nezbytné k

zajištění provozuschopnosti objektů a odstranění havarijních stavů.

Současně proběhly opravy automobilů, které byly provedeny v rozsahu nutném pro udržení jejich provozuschopnosti a bezpečného provozu. Výdaje odpovídají skutečným potřebám údržby majetku.

Účet 518 – Ostatní služby

Čerpání na tomto účtu bylo mírně vyšší oproti původnímu plánu, což souvisí s podhodnocením některých nákladů při sestavování rozpočtu. Přesto jsou celkové náklady na tomto účtu nižší než v předchozím roce.

Nejvýraznější položku tvoří úhrady za vystoupení, koncerty a autorské honoráře, které jsou nezbytné pro realizaci akcí Muzeum T. G. M. Rakovník a naplňování jeho kulturně-edukační činnosti.

V položce ostatních služeb se dále promítly náklady na restaurování sbírkových předmětů. Tyto výdaje byly částečně kryty dotací Ministerstva kultury a kofinancováním ze strany zřizovatele, což umožnilo realizaci restaurátorských prací bez negativního dopadu na hospodaření organizace.

Účet 551 – Odpisy

Odpisy byly v tomto roce vyšší v důsledku pořízení dvou elektromobilů s vyšší pořizovací cenou a tří nabíjecích stanic. Vzhledem k jejich nižší odpisové době se tento majetek promítne do nákladů výrazněji, což ovlivňuje celkovou výši odpisů. Investice do ekologické mobility a infrastruktury však přispívají k modernizaci provozu Muzeum T. G. M. Rakovník a dlouhodobému snížení provozních nákladů v jiných oblastech.

Účet 558 – Náklady z drobného dlouhodobého majetku

Čerpání na tomto účtu bylo vyšší, což souvisí s pořízením nezbytného majetku pro provoz a činnost Muzeum T. G. M. Rakovník. V průběhu roku došlo rovněž k aktualizaci majetkové směrnice, která upravila hranici pro evidenci drobného majetku a zvýšila limit pro podrozvahovou evidenci. Tato změna má vliv na zařazování majetku do účetní evidence a promítla se do výše nákladů na tomto účtu.

Současně byly pořízeny edukační pomůcky pro poskytování první pomoci v rámci expozice Alice Masarykové. Nákup byl plně hrazen z příspěvku Středočeského kraje a slouží k posílení edukativní a preventivní činnosti muzea.

Účet 602 – Výnosy z prodeje služeb

Výnosy byly v roce 2025 nižší, což souvisí zejména s uzavřením jedné z hlavních poboček, které ovlivnilo návštěvnost a příjmy z poskytovaných služeb. Pokles výnosů byl dále způsoben i tím, že v daném roce neproběhly některé tradiční akce, jako rekonstrukce bitvy a nocturna, které v předchozích obdobích přispívaly k návštěvnosti a výnosům.

Účet 648 – Čerpání fondů

Čerpání fondů bylo plánováno jako zdroj krytí části rozpočtu, která nebyla pokryta běžnými výnosy. Skutečný rozsah čerpání byl nakonec nižší, než se předpokládalo při sestavování rozpočtu, což souvisí s úsporným hospodařením Muzeum T. G. M. Rakovník.

Organizace nepořizovala žádný nadbytečný drobný majetek ani nevyužívala služby, které nebyly nezbytné pro zajištění její činnosti. Čerpání fondů bylo využito pouze k pokrytí nutných provozních nákladů a k zajištění fungování muzea. V úsporném hospodaření bude organizace pokračovat i v následujícím období.

Účet 649 – Jiné ostatní výnosy

Plán na tomto účtu byl nastaven na vyšší hodnotu, což vycházelo z historického způsobu účtování, kdy organizace v minulosti evidovala příspěvky od měst a obcí právě na účtu 649. Tento postup však nebyl v souladu s metodikou a závaznou analytikou, a proto se v aktuálním období na tomto účtu významné částky nevyskytly. Účtování bylo uvedeno do souladu s platnými pravidly.

d) Komentář k pohledávkám

Součet rizikových pohledávek (pohledávky s problémovou vymahatelností): 0

Součet nedobytných pohledávek (v daném roce odepsaných): 0

Součet nedobytných pohledávek (dosud neodepsaných): 0

4) Výsledky kontrol

a) Vnější kontroly

V roce 2025 proběhla finanční kontrola hospodaření organizace za rok 2024. Kontrola neshledala žádné závažné porušení právních předpisů. K drobným zjištěním byla přijata odpovídající nápravná opatření.

b) Vnitřní kontroly

Vnitřní kontrolní systém je nastaven v souladu s platnou legislativou a vnitřní směrnici

organizace. Řídicí kontrola je realizována prostřednictvím softwarového nástroje CROSEUS Cloud.

V rámci předběžné, průběžné i následné kontroly byly sledovány zejména stavy pokladny, docházka zaměstnanců, dodržování zásad hospodárnosti, soulad skutečného stavu s dokumentací a vedení hospodářské evidence. Zjištění byla projednána na poradách vedení a využita ke zkvalitnění činnosti organizace.

Datum: 24.2.2026

Zpracoval: Alice Rovná

Schválil: Mgr. Magdalena Elznicová Mikesková